

בס"ד העלון מוקדש לרפואה שלימה של **איתאל בן אושרת נ"י**. "פי חיים הם למצאיהם ולכל בשרו מרפא" משלי ד' כב'

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: עֶקֶב "וְהִסִּיר ה' מִמֶּךָ כָּל חַלְיָ" ("עקב" ז' טו')

עַרְשׁ"ק יט' מִנְחָם אֵב תִּשְׁע"ד (15.8.14)

הַפְּטָרָה: "וְתֹאמַר צִיּוֹן" **"אֵל שְׁדֵי יִתְּנוּ לָכֶם רַחֲמִים"** ראשי תיבות **"ישראל"** (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מָה ה' אֱלֹהֶיךָ שְׂאֵל מֵעַמְּךָ כִּי אִם לִירָאָה אֵת ה' אֱלֹהֶיךָ... " (י' יב')

על הכתוב, "וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מָה ה' אֱלֹהֶיךָ שְׂאֵל מֵעַמְּךָ..", אומרים המפרשים, שפאן המקור למה שתקנו חז"ל, שצריך לברך **מֵאָה בְּרָכוֹת** בכל יום, כמו ששנינו בגמרא (מנחות מג'): "תנאיא, היה רבי מאיר אומר: חיב אדם לברך **מֵאָה בְּרָכוֹת** בכל יום, שנאמר: וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מָה ה' אֱלֹהֶיךָ שְׂאֵל מֵעַמְּךָ".

וצריכים אנו ביאור, מהיכן מצא רבי מאיר רמז בפסוק זה, שצריך לברך **מֵאָה בְּרָכוֹת** בכל יום? רש"י זצ"ל מפרש: "מה ה' אֱלֹהֶיךָ שְׂאֵל מֵעַמְּךָ, קרי ביה מאה". ובארו "התוספות" את דברי רש"י, ואמרו: "אל תקרא **מָה** ה' אֱלֹהֶיךָ שְׂאֵל מֵעַמְּךָ, אלא **מֵאָה** ה' אֱלֹהֶיךָ שְׂאֵל (=מבקש) מֵעַמְּךָ – כלומר, שחיב (האדם לברך) **מֵאָה בְּרָכוֹת** (בכל יום)".

ומקור תקנה זו היא אצל דוד המלך ע"ה, כפי שמוכח במדרש תנחומא ("קרח" יב), מעשה שהיה בזמן דוד המלך שהיו **מתים** מישראל מאה אנשים, ותקן דוד המלך ע"ה, שיאמרו בכל יום מאה ברכות, ומיד פסקה **המגיפה**. ומאז, חובה על כל אחד מישראל שיברך **מֵאָה בְּרָכוֹת** בכל יום. ובעצם תקנה זו היתה כבר בזמן משה רבנו עליו השלום, אבל נשתכחה מישראל.

ומצינו בענין זה חידוש גדול ב"דעת זקנים" לבעלי "התוספות", המבארים, שחז"ל תקנו לנו ברכת **"מודים"** (בתפילת העמידה) כנגד מאה ברכות. ומי שאומר **"מודים"** בכונה, הרי נחשב לו כאילו ברח **מֵאָה בְּרָכוֹת** בכונה. וכפי לשון "התוספות" ("ועתה ישראל"): "ולכך תקנו לומר **'מודים'**, שהרי פירוש (**"מודים"** הוא) משתחוים, כדכתיב (=כמו שכתוב) לגבי נעמן וְהִשְׁתַּחֲוִיתִי לָהּ אֱלֹהֶיךָ. ותרגם יונתן ואודיתי קדם ה' אֱלֹהֶיךָ. ומכל מקום אנו אומרים **'מודים'** ולא 'משתחוים', לפי ש(המלה) **"מודים"** עולה בגמטריא **מֵאָה** – לומר, שכל האומר **'מודים'** כהוגן, כאילו קים **מֵאָה בְּרָכוֹת**. רוצה לומר, שיכרע (**"ב'מודים"**) עד שיתפקקו כל חוליות שבשדרה".

והנה, מה טוב להרחיב מעט בחשיבות הגדולה של ברכת **"מודים"**, ובחובה המוטלת עלינו להשתחוות בברכת **"מודים"** כראוי, שכן שנינו בגמרא (ב"ק טו'): "שדרו של אדם – לאחר שבע שנים נעשה **נחש**. והני מילי דלא (=ודברים אלו נאמרו במי שלא) **פרע במודים**".

וכתבו ה"תוספות" (בפרוש השני "והוא"): "דאמרינן במדרש, שיש עצם בשדרו של אדם, שממנו נוצר לעתיד לבוא... והשתא (=ועתה), כשאותו עצם נעשה **נחש**, אינו חי לעתיד לבוא". כלומר, אומרים ה"תוספות", כיון שאדם לא כורע במודים, שדרתו (לאחר מיתתו) נהפכת ל**נחש**, ואז בודאי אין הוא קם בתחית המתים.

וכן מבואר בזוהר הקדוש ("שלח" קסד, מתורגם בתוספת ביאור): שדרתו של אדם שכורע לפני אדונו (=הקב"ה), לעתיד לבוא הקב"ה יזקוף אותו (=את האדם), ויקום בתחית המתים. אך אם אין האדם כורע ב**"מודים"**, נהפכת שדרתו ל**נחש**, ואין לו תקומה לעתיד לבוא לקום בתחית המתים.

וצריך להבין ענין זה. שכן, מדוע כל-כך תמור העונש על מי שאינו כורע ב**"מודים"**, עד כדי כך ששדרתו נהפכת ל**נחש**, והוא אינו קם בתחית המתים?

ומבאר ענין זה ה"תורת חיים" ואמר, שאם לא כרע האדם ב**"מודים"**, שדרתו נהפכת ל**נחש**: "ולכך תקנו לשחות בברכה זו, כמנהג בשר ודם המודה לחברו (על איזה) דבר, שהוא שוחה ומנענע לו בראשו... (וצריך לדעת), שכל העומד בקומה זקופה, כפופר הוא בדבר, ואין הודאתו הודאה... (כפי שמצינו) בדתן ואבירם, שכפרו בתורת משה... (כפי שכתוב) (במדבר טו, כו') 'ודתן ואבירם יצאו נצבים פתח אהליהם'. ואמרו במדרש רבה על ה**נחש**, כשבא לפתות את חוה בא בקומה זקופה, לפי שבא לכפור בו יתברך. ולכך נענש במידה (כנגד מידה) ללכת שחוח, שנאמר (בראשית ג, יד) 'על גחנה תלך', (ופרש רש"י): 'דרגלים היו לו ונקצצו'..."

(פְּלוֹמֵר הַנְּחֹשׁ נֶעְנֵשׁ בְּקִלְלָה "עַל גְּחוּנְךָ תִּלְךְ" וְנִקְצָצוּ רִגְלָיו, עַל שְׁלֵא הִשְׁתַּחֲוֶה וְהִכְנִיעַ אֶת עֲצָמוֹ לְפָנָי הַקֵּב"ה).
עַל-כֵּן, מִמְּשִׁיךְ הַ"תּוֹרַת חַיִּים", זֶהוּ הַטַּעַם (לְכַךְ שׁ) "מִי שְׂאִינוֹ כּוֹרֵעַ בְּ"מוֹדִים", שְׁדָרוּ נֶעְשָׂה נְחֹשׁ, דְּכִינּוֹן שְׁעוֹמֵד
בְּקוֹמָה זְקוּפָה, וְאִינוֹ כּוֹרֵעַ וּמִתְכַּוֵּן לְהוֹדוֹת לוֹ יִתְבַּרְךָ עַל כָּל חֲסָדָיו, (ו) הָרִי הוּא פְּכוּפֵר בּוֹ יִתְבַּרְךָ וְאוֹמֵר לֹא הוּא.
וְהָרִי הוּא כְּמוֹדָה לְדַעַת הַנְּחֹשׁ הַקְּדוּמוֹנִי, אֲשֶׁר כָּל הַפְּפִירוֹת וְהַדְּעוֹת הַחִיצוֹנוֹת נִמְשְׁכוֹת מִמֶּנּוּ... לְכַךְ שְׁדָרְתוּ
נֶעְשִׂית **נְחֹשׁ**, שְׂאִין לוֹ רְפוּאָה אֲפִילוֹ לְעֵתִיד, כְּדֹאִיתָא בְּמִדְרַשׁ (ב"ר כ, ה): 'הַכֹּל מִתְרַפְּאִין - חוּץ מִנְחֹשׁ'. וְנִמְצָא
שְׁעַל-יָדַי כֵּן אֵין לוֹ חֶלֶק לְעוֹלָם הַבָּא..."

וּמַעֲתָה יֵאִיר לָנוּ לְהַבִּין מִדּוּעַ מִי שְׂאִינוֹ כּוֹרֵעַ בְּ"מוֹדִים" נֶעְנֵשׁ, וְשְׁדָרְתוֹ נִהְפְּכַת לְנְחֹשׁ. שְׁהָרִי, כְּכֹר נִתְבָּאָר בְּשֵׁם
בְּעֵלֵי הַ"תּוֹסֵפּוֹת", שׁ "מוֹדִים" בְּגִמְטְרִיָּה מֵאָה, כְּנֶגֶד מֵאָה בְּרֻכּוֹת שְׁצָרִיךְ לְבָרֵךְ בְּכָל יוֹם. וְעִנִּין הַכְּרִיעָה בְּ"מוֹדִים"
הוּא, כְּדִי לְהַבִּיעַ בְּכַךְ שְׂאִין אֲנוֹ עוֹמְדִים בְּקוֹמָה זְקוּפָה כְּמוֹ הַנְּחֹשׁ הַקְּדוּמוֹנִי, שְׁלֵא הִכְנִיעַ אֶת עֲצָמוֹ לַה', וְעַל-כֵּן
נִקְצָצוּ רִגְלָיו. אֲלֵא, אֲנוֹ מוֹדִים לַה' יִתְבַּרְךָ, וּמְפִירִים בְּכָל הַטּוֹבוֹת שֶׁהוּא עוֹשֶׂה עִמָּנוּ בְּכָל יוֹם - "עַל חַיִּינוּ
הַמְּסוּרִים בְּיָדְךָ, וְעַל גְּשׁוּמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ" - וְאֲנוֹ שְׂמֵחִים עַל עֲצָם הַהוֹדָאָה שְׁגוֹרַמֵּת לָנוּ לְהִתְקַשֵּׁר עִם הַקֵּב"ה
בְּדַבְּקוֹת גְּדוּלָה וְחֻזְקָה.

וְלָכֵן נִמְצָא, שְׂמִי שְׂאִינוֹ כּוֹרֵעַ בְּ"מוֹדִים" כְּרֵאוּי, הָרִי הוּא מְגַלֶּה בְּדַעַתוֹ, שֶׁהוּא אִינוֹ רוֹצֵה לְהִיכְנַע בְּפָנָי הַקֵּב"ה,
וְאֵין הוּא רוֹצֵה לְהוֹדוֹת לוֹ יִתְבַּרְךָ, כְּמוֹ הַנְּחֹשׁ שְׁכָפַר בְּטוֹבָתוֹ שֶׁל מְקוֹם, וְעַל-כֵּן נֶעְנֵשׁ הוּא מִיָּדָה כְּנֶגֶד מִיָּדָה,
שְׁשְׁדָרְתוֹ נִהְפְּכַת לְנְחֹשׁ, שְׁנִתְקַלַּל "וְעַפְרָ תֹאכַל כָּל יְמֵי תַיִדְךָ", כְּדִי לְהַרְחִיקוֹ מִן הַקְּדוּשָׁה. (עַל פִּי "אוֹרְהַ שֶׁל תוֹרָה"
לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִדְמָן)

"לְמַעַן הוֹדִיעֶךָ כִּי לֹא עַל הַלֶּחֶם לְבַדּוֹ יַחֲיֶה הָאָדָם כִּי עַל כָּל מוֹצֵא פִי ה' יַחֲיֶה הָאָדָם" (דְּבָרִים ח, ג)

מוֹבָא בְּכַתְבֵי הָאֲרִיז"ל, שְׁלֶכַל אָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה הוֹקֵצֵב מִהַשְּׁמַיִם מִסְפָּר הַמַּלְאִים שְׁיֻכַּל לְדַבֵּר בְּמִשְׁךָ כָּל יְמֵי חַיָּיו.
עַל-כֵּן, כְּאֲשֶׁר מְסִים הָאָדָם אֶת מַכְסַת דִּיבּוּרוֹ, תָּם תִּפְקִידוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה, וּמִתְבַּקֵּשׁ הוּא לִישִׁיבָה שֶׁל מַעֲלָה...
וְהַדְּבָרִים רְמוּזִים בְּכַתּוּב: "נִפְשֵׁי יִצְאָה בְּדַבְרוֹ". כְּלוֹמֵר, שְׁנִפְשׁ הָאָדָם יוֹצֵאת "בְּדַבְרוֹ" - עִם סִיוֵם מַכְסַת דִּיבּוּרוֹ.
אֲבָל כָּל זֹאת, רַק אִם הָאָדָם מְדַבֵּר בְּדַבְרֵי חוּלִין. אֲךָ כְּאֲשֶׁר מְדַבֵּר הָאָדָם דְּבָרֵי תוֹרָה, אֲדַרְבֵּה, מוֹסִיפִים לוֹ שְׁנוֹת
חַיִּים, כְּדִי שְׁיִמְשִׁיךְ לְעֶסֶק בְּתוֹרַת ה' יִתְבַּרְךָ.

עַל-פִּי זֶה פָּרַשׁ מֶרֶן הָאֲדַמוֹר מִמִּישְׁקוּלִץ שְׁלִיט"א אֶת הַפְּסוּק: "לְמַעַן הוֹדִיעֶךָ כִּי לֹא עַל הַלֶּחֶם לְבַדּוֹ יַחֲיֶה הָאָדָם
כִּי עַל כָּל מוֹצֵא פִי ה' יַחֲיֶה הָאָדָם". כְּלוֹמֵר, "לֹא עַל הַלֶּחֶם לְבַדּוֹ" (=הַמְזוּן הַגְּשָׁמִי), "יַחֲיֶה הָאָדָם" - חַי הָאָדָם
וּמִתְקִים בְּעוֹלָם הַזֶּה. אֲלֵא, "כִּי עַל כָּל מוֹצֵא פִי(ו)" - גַּם עַל מָה שְׁמוֹצֵיא מִפִּיו תְּלוּיוֹת שְׁנוֹת חַיָּיו (כְּפִי שְׁאֲמַרְנוּ
לְעֵיל, שְׁכְּאֲשֶׁר מְסִים הָאָדָם אֶת מַכְסַת דִּיבּוּרוֹ, תָּם תִּפְקִידוֹ, וְהוּא עוֹזֵב אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה). אֲבָל, עַל "פִּי ה' יַחֲיֶה
הָאָדָם" - כְּלוֹמֵר, אִם מְדַבֵּר וְעוֹסֵק בְּתוֹרַת ה', "יַחֲיֶה הָאָדָם" - אֲדַרְבֵּה, מוֹסִיפִים לוֹ חַיִּים מִהַשְּׁמַיִם.
וְלִמְדַתֶּם אֹתָם אֶת בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם"

מַעֲשֵׂה בַחֲסִיד אַחַד, שֶׁהָיָה מִתְיַחַד בְּמְקוֹם אַחַד, וְהָיָה לוֹמֵד בּוֹ בְּמַסְכַּת חֲגִיגָה. וְהָיָה מְהַפֵּךְ בָּהּ וּמְהַדְרָה כְּמָה פְּעָמִים,
עַד שְׁלֵמַד אוֹתָהּ הֵיטֵב, וְהָיָה שְׁגוּרָה בְּפִיו. וְלֹא הָיָה יוֹדֵעַ מַסְכַּת אַחֲרַת מִן הַתְּלֻמוֹד, וְהָיָה שׁוּגָה(=מִתְמַסֵּר) בָּהּ כָּל
יְמָיו.

כִּינּוֹן שְׁנַפְטָר מִן הָעוֹלָם, הָיָה בְּבֵיתוֹ לְבַדּוֹ, וְלֹא הָיָה שׁוֹם אָדָם יוֹדֵעַ אֶת פְּטִירָתוֹ. בָּאָה דְמוֹת אִשָּׁה אַחַת, וְעַמְדָה
לְפָנָיו, וְהָרִימָה קוֹלָהּ בְּבָכִי וּבְמַסְפֵּד, וְתַרְבֵּה אֲנַחְתָּה וְצַעֲקָתָה, עַד אֲשֶׁר נִתְקַבְּצוּ הַהֶמוֹן, וְאָז אָמְרָה לָהֶם: סְפְרוּ
לְחֲסִיד הַזֶּה, וְקַבְּרוּהוּ וְכַבְּדוּ אֶת אֲרוֹנוֹ, וְתִזְכּוּ לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. מִכִּינּוֹן, שׁוּגָה כְּבַדְנִי כָּל יְמָיו, וְלֹא הָיִיתִי עוֹזְבָה וְלֹא
שְׁכַחְתָּה. מִיָּד נִתְקַבְּצוּ כָּל הַנְּשִׁים, וַיִּשְׁבוּ עִמָּה, וְעָשׂוּ עֲלֶיהָ מַסְפֵּד גְּדוֹל וְעָצוּם. וְהָאֲנָשִׁים הַתְּעַסְקוּ בְּתַכְרִיכָיו וּבְכָל
צְרָכֵי קְבוּרָתוֹ, וְקַבְּרוּ אוֹתוֹ בְּכַבּוֹד גְּדוֹל. וְאוֹתָהּ אִשָּׁה (הָיְתָה) בּוֹכָה וְצוֹעֲקָת. אָמְרוּ לָהּ: "מָה שְׂמִיךְ?" אָמְרָה לָהֶם:
"חֲגִיגָה שְׂמִי". וְכִינּוֹן שְׁנַקְבֵר אוֹתוֹ חֲסִיד, נֶעְלָמָה אוֹתָהּ הָאִשָּׁה מִן הָעֵינַן. מִיָּד יָדְעוּ כָּלֶם, שְׁמַסְכַּת חֲגִיגָה הָיְתָה זֹאת,
שְׁנִרְאָתָה לָהֶם בְּצוּרַת אִשָּׁה. וּבָאָה בְּשַׁעַת פְּטִירָתוֹ, כְּדִי לְסַפּוֹד לוֹ וּלְבַכּוֹתוֹ וּלְקַבְּרוֹ בְּכַבּוֹד, עַל שֶׁהָיָה שׁוּגָה(=לוֹמֵד)
אוֹתָהּ תָּמִיד, וְשׁוֹקֵד לְלַמּוֹד בָּהּ.

וְהֵלֵא הַדְּבָרִים קָל וְחֹמֵר: וּמָה חֲסִיד זֶה, שְׁלֵא לָמַד, אֲלֵא מַסְכַּת אַחַת בְּלִבָּד - כֶּף, הַלּוֹמֵד תּוֹרָה הַרְבֵּה, וּמְלַמְדָה
לְאַחֲרִים, וּמְעַמִּיד תְּלָמִידִים הַרְבֵּה - עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה. (הַמַּעֲשֵׂה מְצוּטָט מִתּוֹךְ מִדְרַשׁ תְּנַחוּמָא, כְּפִי שְׁמוּבָא
בְּסִפְר "מְנוֹרַת הַמְּאוֹר"). שֶׁבֶת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

בס"ד העלון מוקדש לרפואה שלימה של **איתאל בן אושרת נ"י**. "כי חיים הם למצאיהם ולכל בשרו מרפא" משלי ד' כב'

פרשת השבוע: עקב "והסיר ה' ממך כל חלי" ("עקב" ז' טו)

ערש"ק יט' מנחם אב תשע"ד (15.8.14)

הפטרה: "ותאמר ציון" "אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות **"ישראל"** (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"ועתה ישראל מה ה' אלהיך שאל מעמך כי אם ליראה את ה' אלהיך... " (י' יב')

על הכתוב "ועתה ישראל מה ה' אלהיך שאל מעמך..", אומרים המפרשים, שכאן המקור למה שתקנו חז"ל, שצריך לברך **מאה ברכות** בכל יום, כמו ששינינו בגמרא (מנחות מג): "תניא, היה רבי מאיר אומר: חיב אדם לברך **מאה ברכות** בכל יום, שנאמר: ועתה ישראל מה ה' אלהיך שאל מעמך".

וצריכים אנו ביאור, מהיכן מצא רבי מאיר רמז בפסוק זה, שצריך לברך **מאה ברכות** בכל יום? רש"י זצ"ל מפרש: "מה ה' אלהיך שאל מעמך, קרי ביה מאה". ובארו "התוספות" את דברי רש"י, ואמרו: "אל תקרא **מה** ה' אלהיך שאל מעמך, אלא **מאה** ה' אלהיך שאל מעמך" – כלומר, שחיב (האדם לברך) **מאה ברכות** (בכל יום).

ומוסיפים "התוספות" לכך רמז שהביא רבנו תם, כי בפסוק זה "ועתה ישראל מה ה' אלהיך שאל מעמך", מתחילתו ועד סופו ישנן בדיוק **מאה** אותיות – רמז לכך שצריך לברך **מאה ברכות** בכל יום.

והנה, על הכתוב בספר שמואל (כג, א): "...נאם דוד בן ישי ונאם הגבר הקם על משיח אלהי יעקב ונעים זמרות ישראל", מבואר במדרש תנחומא ("קרח" יב): "...**על** בגמטריה **מאה**, כנגד **מאה ברכות**. שבכל יום היו **מתים** מישראל **מאה** אנשים, בא דוד ותקנו **למאה ברכות**, (כמו שכתוב): 'ועתה ישראל מה ה' אלהיך שאל מעמך', קרי ביה **מאה**, אלו **מאה ברכות**. כיון שתקנם (דוד, את מאה הברכות) נעצרה **המגיפה**".

וצריכים אנו ביאור, מה ראה דוד לתקן **מאה ברכות** בכל יום? וכן, מהו הענין שבגללו **מתו** דוקא מאה אנשים, כדי ללמדנו שצריך לברך דוקא **מאה ברכות** בכל יום?

כדי לבאר כל זאת, הבה נתבונן בדבריו הנוראים של ה"אור החיים" הקדוש, שגלה לנו יסוד נפלא (ומצוה לפרסם זאת ברבים), כי מה שתקנו חז"ל לברך **מאה ברכות** בכל יום הוא בעצם תיקון לאיש ישראל המוציא **שם רע** לתורה הקדושה, ואומר שאין היא מפרנסת אותו, ואין היא נותנת מזון ומחיה לעוסקים בה, וכו'.

וכפי דבריו הקדושים, על הכתוב בפרשת "כי תצא": "כי יקח איש אשה ובא אליה ושנאה. ושם לה עלילת דברים והוצא עליה **שם רע**, ואמר את האשה הזאת לקחתי ואקרב אליה ולא מצאתי לה בתולים".

אומר ה"אור החיים": "כי יקח איש אשה" דברה תורה כנגד בני אדם... אשר חוזרים (=מטים) פניהם מן התורה... ועליהם אמר הכתוב: 'כי יקח איש אשה' – (אשה) זאת התורה המארכה, 'ובא אליה' – שכבר זרחה עליהם אורה של תורה בהר סיני, וקבלו (את התורה) (ו) הלוחות. (אבל לאחר מכן) 'ושנאה' (=שונאים את התורה)... כי אין התורה זנה ומפרנסת, והוא (=האדם) צריך למחיה, (ו) גם אינו רואה סימן ברכה מאמצעות לימודה, הגם כי יעסוק בה, אין נפתחין לו שערי פרנסה טובה. ואדרבא, רואה כי כל האנשים שרחוקה (=שרחוקים ממנה), ואינם חושבים בה כלל ועיקר, בתייהם מלאים כל טוב... ושם לה עלילת דברים' – והוציא עליה שם רע, באמרו: 'ואמר את האשה הזאת לקחתי... ואקרב אליה ולא מצאתי לה בתולים'... כי עוסקה (=העוסקים בתורה)... חנו (=הולכים) לדפוק על דלתי אחרים (=אלקים אחרים) למצוא טרף (=פרנסה)".

מבואר מדברי ה"אור החיים" הקדוש, שיש אנשים שמרחיקים את עצמם או את בניהם מן התורה הקדושה בעלילות שוא, שהעוסקים בתורה אינם רואים סימן ברכה בפרנסתם. ועל פן הולכים הם לדפוק על דלתות **אלקים אחרים**, כדי למצוא פרנסה.

וכפי ביאורו: "כי יקח איש אשה" – אלו הם כלל ישראל, שבמעמד הר סיני היו "כאיש אחד" (רש"י), ולקחו את התורה לאשה, כמו שכתוב (דברים לג, ד): "תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב", ופרשה הגמרא (פסחים מט):

"אל תקרי מורשה, אלא מארסה" – דהינו, שהתורה הקדושה היא בבחינת ארוסה לישראל. ואולם, אם לאחר ש"בא אליה" – דהינו, לאחר שאיש ישראל קבל עליו את התורה כאשה – "...שנאה", מאס

בה, ולא זו בלבד, אלא ש"שם לה עלילת דברים והוצא עליה **שם רע**", ואומר הוא: נכון, לקחתי את התורה לי לאשה. אולם הצרה היא ש"ואקרב אליה ולא מצאתי לה בתולים" – דהיינו לאחר שקרבותי אליה ולמדתי בה, "לא מצאתי לה בתולים" – לא מצאתי שיש לתורה כח לפרנס אותי ואת בני ביתי, ולכן אין רצוני לחיות עם התורה ולעסוק בה, רחמנא לצלן.

וממשיך ואומר ה"אור החיים" הקדוש, ומבאר את המשך הכתוב: "ולקח אבי הנער ואמה והוציאו את בתולי הנער אל זקני העיר השערה" – דהיינו, הקב"ה והשכינה הקדושה (=כנסת ישראל) שהם בבחינת "אבי הנער(ה)" יתבעו את עלבונה של התורה, ויוכיחו לפני בית דין של מעלה את הכח הנפלא שיש לתורה, שהיא זנה ומפרנסת בגשמיות וברוחניות את כל העוסקים בה.

וכדברי קודשו של ה"אור החיים" הקדוש: "מודיע הכתוב כי הקדוש-ברוך-הוא, שהוא הנקרא 'אבי הנערה', וכנסת ישראל יתבעו את עלבונה של התורה לפני בית דין הגדול... (וזהו שכתוב): 'ולקח אבי הנער ואמה והוציאו את בתולי הנער' – (דהיינו) רמזו (כפאן על) חונק... פעליה והשגות (התורה)... ויתבעו עלבונה בבית דין... והוא מה שאמרו בזהר (ח"ג פ), כי עתיד הקדוש-ברוך-הוא לתבוע עלבונה של תורה, וכאומרם במשנה (אבות פ"ו, מ"ב): 'אוי להם לבריות מעלבונה של תורה'."

ועל-כן אומר הכתוב "ולקחו זקני העיר ההוא את האיש... וענשו אתו מאה כסף ונתנו לאבי הנערה". דהיינו, אומר ה"אור החיים" הקדוש, שהתיקון לזה שאיש ישראל הוציא **שם רע** לתורה הקדושה הוא, "וענשו אתו מאה כסף" – דהיינו **מאה ברכות** שנותן/מברך האדם את "אבי הנערה" – הוא הקב"ה.

וכפי דבריו של ה"אור החיים" הקדוש: "ואמר הכתוב כי זה יהיה משפט האיש ההוא על-פי בית דין: ראשונה – 'ויסרו אתו', על דרך אומרם ז"ל (ברכות ה): 'אם רואה אדם שיסורין באים עליו וכו', יתלה (זאת) בביטול תורה... וענשו אותו מאה כסף – רמזו **למאה ברכות** שחייב אדם לברך בכל יום, כמו שדרשו (תנחומא קרח יב): 'ועתה ישראל מה ה' אלהיך שאל מעמדך, אל תקרי **"מה"**, אלא **מאה**'."

...**וברכת את ה' אלהיך** (המעלה של תפילה בזמנה)

לכפרי אחד היתה בת יחידה וחביבה, שמילדותה נתן דעתו לחסוד עבודה כסף עבור נדונייה נכבדה. מה עשה? יחד קופסה נאה, וכל שטר כסף חדש ויפה שהצליח לחסוד הניח בתיבה. כך עשה חדש אחר חדש, שנה אחר שנה, וחפסת שטרי הכסף הלכה ותפחה. יום אחד, כאשר הגיעה הבת לפרקה, פתח הכפרי את התיבה, והוציא חופן שטרות נאים, בזהקים כחדשים, ונסע אל העיר הגדולה. נכנס לחנות יקרה, ובחר לעצמו את היקרות שבסחורות, והושיט את השטרות לתשלום. הסתכל המוכר בשטרות, וימאן לקבלם, בטענה שאין הוא מכיר את השטרות הללו. התמרמר האיש ואמר: "הלא כסף כשר הוא, וחוקי הוא, בעמלי הרוחתי, במשך שנים חסכתי". משך המוכר בכתפיו, ואמר לו: "לך לעיר הגדולה, אוילי שם ימירו את כספך בשטרות מוכרים".

נסע האיש לעיר הגדולה, עלה לבנק הממשלתי וחפה בתור, ראה אנשים באים עם שטרות בלויים וקרועים, והחלפנים גוערים בהם: "כלום כף אתם שומרים על שטרות יקרי ערך, איך אתם מניחים לתמונת הקיסר המתנוססת עליה להיקרע?". אך למרות כל זאת החליפו להם את השטרות בחדשים. שמח אותו כפרי בלבן, ואמר, שאם כך נוהגים הם בשטרות בלויים וקרועים, ונדאי יקבלו בסבר פנים יפות את שטרותיו החדשים והיפים. כשהגיע תורו, הניח בדלפק את חבילת השטרות. נטלם הפקיד, עלעל בהם, והחזירם לידו, ואמר לו: "הם אינם שוים מאומה!". "מה?!!" – זעק הכפרי – "הרי במו עיני ראיתי כיצד החלפתם שטרות בלויים וקרועים, ובנדאי שחייבים אתם לקבל את השטרות החדשים והנאים שלי". אמר לו הפקיד של הבנק: "הירגע! אתה צריך להבין שהשטרות שלך ישנים, הם נפסלו מכבר מטעם הממשלה, ואבדו כל ערך, גם אם חדשים ונאים הם. ואילו אותם אלו שהביאו שטרות ישנים ובלויים – היו אלה שטרות שעדין בתוקף, ושוי ערך הם.

והנמשל הוא, שמי שעומד להתפלל תפילה בזמנה, גם אם היא מלאה קרעים ופגמים, גם אם יגערו ויוכיחו אותו, הרי זמן תפילה הוא. ואם כן בתחילתה ובסופה, הרי היא תפילה בעלת ערך רב. אבל, מי שקם מאוחר, או שמרבה בהכנות ובכונות, ועל-ידי כך עבר זמן תפילה, שוב לא יועיל לו, גם אם תהא תפילתו מושלמת ונאה, שהרי "פג תוקפה" (=התפילה לא בזמנה), ולאחר נעילת השערים, אין מכניסים אותה לפני ה' יתברך שמו.

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

בס"ד העלון מוקדש לרפואה שלימה של **איתאל בן אושרת נ"י**. "פי חיים הם למצאיהם ולכל בשרו מרפא" משלי ד' כב'

פרשת השבוע: עקב "והסיר ה' ממך כל חלי" ("עקב" ז' טו)

ערש"ק יט' מנחם אב תשע"ד (15.8.14)

הפטרה: "ותאמר ציון" "אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"ועתה ישראל מה ה' אלהיך שאל מעמך כי אם ליראה את ה' אלהיך... " (י' יב')

כאשר נתבונן על השם "אדם" שנתן הקב"ה ליציר כפיו, שברא ביום הששי, נראה שבשם התואר "**אדם**" נרמזים הגוף והנשמה. הנה, האות **א'** רומזת על **הנשמה**, שהיא חלק אלוך ממעל, מאלופו של עולם, הקב"ה. ואילו האותיות "**דס**" רומזות על **הגוף**, שבו זורם **הדם**. וצריך לדעת, שמוטר (=יתרון) האדם מן הבהמה הוא רק כאשר מגביר איש ישראל את **הנשמה** על **הגוף הבהמי**, כפי שמביא המגיד הקדוש ר' דב בער ממזריטש זיע"א, בספר "שפתי רננות צדיקים" (ח"ב פרשת בהעלותך) (המביאר את הפתוב בגמרא (יבמות סא'): "רבי שמעון בן יוחאי אומר: ... ואתן צאני, צאן מרעיתי **אדם** אתם" (יחזקאל לד'). אתם קרוין "**אדם**", ואין העכו"ם (=הגויים) קרוין "**אדם**".

וזה לשונו של בעל "שפתי רננות צדיקים": "כי נודע כי **הדם** הוא הנפש, וזה יש גם לעכו"ם (=הגויים) ולבהמות. (ואולם), ונוסף על זה (יש) יתרון לישראל שיש להם גם **נשמות** חלק אלקי ממעל, שהוא (רומז על) הבורא ברוך הוא, שהוא **א'** – אלופו של עולם, ונתחבר בחינה **א'** לבחינת **דס** ונעשה **אדם**. מה שאין כן באומות עכו"ם, שאין להם בחינת **א'**, ונשאר להם רק **דס**, שהוא נפש הבהמי... ולכך אינם נקראים אדם". מבורא מפאן, כי מצד **הגוף הנשמי** נקרא איש ישראל רק בתואר "**דס**", כי **הדם** הוא הנפש הגשמי הזורם בגוף, כמו שיש גם לגויים ולכל בהמה. אולם, יתרון איש ישראל על הגויים והבהמות הוא דוקא מצד **הנשמה** שבו, שהיא חלק אלוך ממעל.

ועל-כך רומזת האות **א'**, שבתואר "**אדם**". שכן, שורשה הוא מבורא עולם יתברך שמו, הנקרא אלופו של עולם, כפי שאמרו חז"ל (קידושין ל'): "תנו רבנן: שלשה שותפין הן באדם: הקב"ה, ואביו ואמו". ופרש רש"י, שאביו ואמו נותנים לו את **הגוף**, ואילו הקב"ה נותן לו את **הנשמה**.

וכבר אמרו בעלי הרמז כי אותיות "**דס**" (=44) הרומזות כאמור ל**גוף**, הם בגמטריה "**אב אם**" (=44) שהם המולידים את **הגוף**. ואילו האות **א'** בשם האדם רומזת על **הנשמה**, שהיא מצד אלופו של עולם (הקב"ה), ומצירוף שניהם נעשה אותיות "**אדם**".

והנה, בתואר "**אדם**" שישראל נקראים בו, באה האות **א'** לפני האותיות "**דס**", כדי לרמוז לנו כי מותר האדם מן הבהמה הוא בזה, שאיש ישראל מקדים ומשליט את כוחה של **הנשמה**, הבאה מ"אלופו של עולם", על ה"**דס**", שהוא **הגוף** הגשמי והחומרי.

על-כן **הגוף**, שהוא **הדם**, צריך להיות עבד נכנע לצרכיה ושאיפותיה הרוחניים של **הנשמה** שהם **התורה** והמצוות. כפי שמביאה הגמרא (ברכות סג'): "אמר ריש: מנין שאין דברי תורה מתקיימין, אלא במי שממית עצמו עליה? שנאמר (במדבר יט', יד'): 'זאת התורה, אדם כי ימות באהל'".

ובאר המהר"ל מפראג, בספרו "נצח ישראל" (פרק ז'), שהגשמיות של **הגוף והרוחניות** של התורה הם שני דברים הסותרים זה את זה, וכפי לשונו הקדושה: "דבר זה ענין מופלא, כי התורה והגוף שני הפכים (הם). ואם כן, איך תתקיים **התורה**?... לפיכך, אין **תורה** מתקיימת, (אלא) רק במי שממית עצמו עליה... (דהינו), אדם כזה שגופו אינו נחשב כלל...".

נמצא מפאן, שרצון הבורא יתברך הוא, שהאדם יכניע וימית את צרכיו ושאיפותיו של **הגוף** החומרי, עד שיהיה הגוף נכנע לגמרי ל**נשמה** האלקית שבו, כדי שיהיה ראוי להיקרא בתואר "**אדם**", דהינו **א'** לפני "**דס**" – ועל-ידי כך יזכה ליראת ה' ולהשגות **התורה** הקדושה.

ויש לומר שעל זה רומז הפתוב בפרשתנו: "ועתה ישראל מה ה' אלהיך שאל מעמך...". שכן, אומרים המפרשים, "מה" בגמטריה "**אדם**" (=45). דהינו, הקב"ה שואל ומבקש מפל אחד מישראל להיות בבחינת "**אדם**", להשליט

את הנשמה על הגוף. שהרי, יתרון האדם על הבהמה הוא רק מחמת הנשמה הקדושה שבקרבו. על-כן, כאשר ישכיל איש ישראל להכניע את הגוף על-ידי נשמתו שקבל מה' יתברך, מיד יגיע (המשך הפסוק): "ליראה את ה' אלהיך ללכת בכל דרכיו ולאהבה אותו". (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"את ה' אלהיך תירא"

בכמה מקומות בש"ס (פסחים כב', קידושין נו' ועוד) מובאת הבריתא הבאה: "תניא: שמעון העמסוני היה דורש כל "אתים" שבתורה (=כל מקום שמופיעה המלה "את" במצות התורה, מצא שמעון העמסוני משמעות נוספת, שאינה כתובה במפורש).

לדוגמא, כאשר משה משח בשמן המשחה את כלי המשכן כדי לקדשם, נאמר: "ומשחת את מזבח העלה". לכאורה, התורה יכולה היתה לכתוב "ומשחת מזבח העלה", וככל היו מבינים את אותה משמעות שמשח צריך למשוח בשמן את המזבח. אם כן, מדוע "טרחה" התורה לכתוב "ומשחת את מזבח העלה"? אלא, אומר שמעון העמסוני: "את" – לרבות (=להוסיף) את הכפוש (=העליה שבה היו הכהנים משתמשים כדי לעלות למזבח) – שאף אותו צריך למשוח בשמן המשחה.

דוגמא נוספת: "וה' פקד את שרה" גם כאן יכולה היתה התורה לכתוב "וה' פקד שרה". המלה "את" לכאורה מיותרת. אלא, "את" באה לרבות, שאף כל העקרות שבאותו דור נפקדו בזכות הברכה שלה (=של שרה)!! והנה, "כיון שהגיע (שמעון העמסוני לכתוב), "את ה' אלהיך תירא" – פרשו=התרחק, ונמנע מלדרוש את הפתוב על-פי שיטתו. שהרי, המלה "את" באה לרבות ולהוסיף. ואם כן, ממי צריך לירא ולפחד כמו מהקב"ה? על-כן פרשו. אמרו לו תלמידיו: רבי, כל "אתים" שדרשת, מה תהא עליהם? (=האם אינך מבטל, בפרשתך, את כל מה שדרשת על המלה "את"?). אמר להם: כשם שקבלתי שכר על הדרישה, כך אקבל שכר על הפרשה (=על ביטול דרשותי). עד שבא רבי עקיבא ולמד: "את ה' אלהיך תירא" – לרבות (=להוסיף) תלמידי חכמים". מפאן לומדים אנו, כמה צריך להיזהר בכבודם של תלמידי חכמים. שהרי, שנינו בגמרא (שבת קיט'): "כל המבזה תלמיד חכם – אין רפואה למכתו". על-כן, צריך להתירא מתלמידי חכמים בדיוק כשם שצריך להתירא מהקב"ה! ממש אותו דבר!

"ושננתם לבניך ודברת בם בשבתך בביתך"

פעם נגש אל רבי יוסף רוזין, כשהיה עוד אברך בישיבה (ונודע לאחר מכן בכינויו "הגאון הרוגאצ'ובי"), בחור אחד, שהיה גדול ממנו בשנים ובנתק בישיבה, ושאל אותו בנימה של תרעומת: מדוע יושב אתה בלימודך, ואינך נוהג כשאר החוורים כאן, השעונים על ה"סטנדר", ולומדים כל היום בעמידה? השיב לו רבי יוסף: מיום שעמדתי על דעתי איני עושה דבר, אלא על-פי מה שהורו לנו חז"ל. הנה, שנינו במסכת מגילה (כא', ע"א): "כתוב אחד אומר (על משה רבנו) 'ואשב בהר ארבעים יום וארבעים לילה'. (וכתוב שני אומר) 'ואנכי עמדתי בהר... ארבעים יום וארבעים לילה'. אמר רב: עומד ולומד, יושב ושונה". דהינו, משה רבנו למד את התורה מפי הגבורה בעמידה ("עומד ולומד"), ואחר-כך חזר לבדו על תלמודו כשהוא יושב ("יושב ושונה").

על-כן, כיון שאני למדתי, ברוך השם, את כל הש"ס והפוסקים, ועכשיו אני חוזר ומשנן את תלמודי – הריני רשאי ללמוד בישיבה על הספסל. העיר בחור לרבי יוסף בנימה של רגז מופגן: רואה אני שתמיד יש בפיו מאמר חז"ל, המשמש לך כתנא, המסיע לך. חידך רבי יוסף כלפי אותו בחור, ואמר לו: אם אין רצונך במאמר חז"ל, אביא לך פסוק מפורש בתורה שמרמוז שאני נוהג כשורה: בקריאת שמע נאמר "ושננתם לבניך ודברת בם בשבתך". הנה, הכתוב מרמוז שבשעה שאדם משנן את לימודו, ואינו לומד דבר חדש, הוא רשאי לעשות זאת בישיבה, כמו שכתוב: "ושננתם... ודברת בם בשבתך".

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

בס"ד העלון מוקדש לרפואה שלימה של **איתאל בן אושרת נ"י**. "פי חיים הם למצאיהם ולכל בשרו מרפא" משלי ד' כב'

פרשת השבוע: עקב "והסיר ה' ממך כל חלי" ("עקב" ז' טו)

ערש"ק יט' מנחם אב תשע"ד (15.8.14)

הפטרה: "ותאמר ציון" "אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אתם"

על הכתוב "והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אתם", אמרו חז"ל הקדושים: במלה "עקב" רמז הכתוב על אחת ממידות התורה – שיהיה אדם הולך עקב בצד אגודל, **בענוה** ובשפלות. ואז, על-ידי מידת ה**ענוה**, ישפיל לשמוע ולהבין בלימוד התורה הקדושה.

וזאת, כפי שאומר ה"תשואות חן" להרה"ק רבי גדליה מלנייץ זיע"א: "והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה": במלה "עקב" יש רמז למידת ה**ענוה**, שהרי העקב הוא החלק הנמוך ביותר בגוף האדם, ואם אדם שם את עצמו כעקב, ודעתו שפלה – הנה, על-ידי כך, הוא זוכה בכל יום להשגות חדשות בתורה, והכל בזכות אותה **ענוה**. אלא, שצריך לדעת, שהיפך מידת ה**ענוה** היא מידת ה**גאווה**, והיא שרש של כל ה**חטאים והעונות** שבעולם. וזאת, על-פי הידוע, שחטא אדם הראשון היה מחמת **גאווה**, שנתגאה ורצה להיות **כאלהים**, יודע טוב ורע – ולכן צריך האדם להתרחק ממידת ה**גאווה** כרחוק מזרח ממערב.

וראוי להביא כאן את דברי חז"ל, על מידת ה**גאווה**, שהיא כאמור היתה סיבת חטאו של אדם הראשון. הנה, על הכתוב במשלי (כט', כג'): "**גאות** אדם תשפילנו..." , אמרו חז"ל במדרש (במדבר רבה יג', ג'): "אמר ר' תנחומא בר אבא: **גאות** אדם תשפילנו" – זה אדם ראשון". ותמהו על-כך המפרשים, וכי איזו **גאווה** היתה לאדם הראשון?

ותרצו חז"ל ענין זה בספרים הקדושים, ואמרו, ששרש החטא של האכילה מעץ הדעת נבע מכך **שהנחש**, הוא **היצר הרע**, הכניס באדם ובחיה את מידת ה**גאווה**, כאשר אמר להם: "כי ידע אלהים כי ביום אכלכם ממנו ונפקחו עיניכם והייתם כאלהים ידעי טוב ורע". דעו לכם, אמר להם הנחש, יש לכם יכולת להגיע למדרגה של **אלקים**, ומדוע אתם **מסתפקים** במדרגה שקבע לכם הבורא? והנה, אילו היו אדם וחיה מתנהגים במידת ה**ענוה** ובשפלות הרוח, **ומסתפקים** במה שנתן להם הבורא יתברך, ממילא לא היו עוברים על רצונו יתברך לאכול מעץ הדעת. אולם, מאחר **והתגאו** מדברי הנחש, להיות "כאלהים ידעי טוב ורע", נפלו ברשת ה**יצר הרע**, ואכלו מעץ הדעת. וזהו הטעם למה שגזר הקב"ה על האדם את גזירת המיתה, אם יאכל מעץ הדעת, כפי שכתוב: "ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות". שכן, כאשר האדם זוכר את יום המיתה, נכנע לבבו, ושוב לא יבוא לידי חטא.

הספר הקדוש "זרע ברך" (פרשת בראשית) מביא בשם רבו הקדוש, ה"מגלה עמוקות" (שאמר בשם הראב"ד), כי על-ידי חטא אדם וחיה, **שנתגאו** ורצו להיות "כאלהים ידעי טוב ורע", נפגמו ונסתלקו שתי אותיות **ד'** משני שמותיו של הקב"ה – "**שדי**" ו"**אדני**" – ועל-ידי כך נשארו רק אותיות "**יש**" ו"**אני**", שרומזות על **ישות ואנוכיות**.

וזהו מה שאמרה חיה יתברך: "הנחש ה**שיאני** ואכל" – כיון שהנחש הכניס בנו את מידת ה**גאווה**, גרם הוא לחטא עץ הדעת, ועל-ידי כך נפגמו ונסתלקו שתי אותיות **ד'**, משמות "**שדי**" ו"**אדני**", ונשארו אותיות "**יש**" ו"**אני**", שהן אותיות "**שיאני**" (וזהו "הנחש ה**שיאני** ואכל").

ולכן, אומר ה"מגלה עמוקות", צריך כל אדם הקורא את "**קריאת שמע**", לכוון ב"שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד", ו**להאריך** באות **ד'** של "**אחד**". וכן בפסוק "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד" **להאריך** באות **ד'** של "**ועד**", כדי לתקן את שתי אותיות ה-**ד'** שנפגמו בחטא אדם הראשון.

ועל זה רומז הכתוב במשלי (ח', לד'): "אשרי אדם שמע לי לשקד על דלתתי יום יום לשמר מזוזות פתתי". אומר שלמה המלך: "אשרי אדם", שהוא "**שמע**" – שקורא "קריאת שמע", ומכוון הוא "לשקד על דלתתי" – דהיינו, הוא שוקד לתקן את "**דלתתי**" – את אותן שתי אותיות **דלית**, מהשמות "**שדי**" ו"**אדני**", שנפגמו ונסתלקו להם

בעזר חטא עץ הדעת.

ויש עוד לומר, שבחטא אדם הראשון נפגמה גם האות **א**, הרומזת לאלופו של עולם. וכפי דבריו הקדושים של ה"מגלה עמוקות": "ידוע כי חטא אדם הראשון היה בסוד **אל"ף** (משלי יח): 'ונרגן מפריד אלופ', שמתחילה היה צורת **אל"ף** בסוד 'וייצר ה' אלהים את האדם', שהיתה צורת (האות **א**) "וי", שהוא חוטמא(=חוטם) ותריין עינין(=ושתי עינים), ואחר-כך, בחטא אדם הראשון נתהפכה צורת ה**אל"ף** וירדה למטה...".

מביאור דבריו הקדושים של ה"מגלה עמוקות" עולה, שצורת האות **א** שאנו מכירים, אינה צורת האות המקורית, שהיתה בעת בריאת העולם. שכן, לפני חטא אדם הראשון היתה צורת האות **א** כך "וי". אולם, לאחר חטא אדם הראשון התעקמה ה-**ו** (וי), ועל-ידי כך הפכה האות **א** המקורית מ-**וי**, ל-**א**, כפי שאנו מכירים.

ויש עוד לומר, כי צורת האות **א** רומזת על שם "הויה" ברוף הוא. שכן, ידוע שכל אות מורכבת מכמה אותיות, ועל-כן האות **א** מורכבת מהאותיות **ו** **י** **י** (י מצד ימין למעלה, **י** למטה מצד שמאל, וביניהן באלכסון האות **ו**), ומנין אלו האותיות עולה למספר 26, כמנין שם "הויה". אולם, כאמור, בבריאת העולם היתה צורת האות **א** המקורית כך **וי**, דהינו ה-**ו** שבין שתי ה-**וי** דין היתה זקופה וישרה כעמוד ישר. ורק לאחר חטא אדם הראשון, ה-**ו** (וי) שבין שתי ה-**י** התעקמה, ונעשתה אלכסונית, וכך התקבלה האות **א** כפי שאנו מכירים.

ומוסיף ואומר ה"מגלה עמוקות", שבדמיון האות **א** המקורית (וי), ברא הקב"ה את צורת פניו של האדם: שתי העינים הן שתי האותיות **י** (וי), ואילו החוטם הוא בצורת האות **ו** (וי) – וכפי שנרמז בפסוק: "וייצר ה' אלהים את האדם". ודרשו חז"ל, ש"וייצר" הם אותיות "וי" "צ" – דהינו, שצ"ר(=ציר) הקב"ה את האדם בצורת **וי**, בצורת שתי העינים והחוטם.

אולם, כאמור, כאשר חטא האדם ואכל מעץ הדעת, נתעקמה צורת האות **ו** הזקופה (וי), שבין שתי האותיות **י**, והתקבלה האות **א** כפי שאנו מכירים.

ועל-כך רומז דוד המלך (תהילים קמו, ט): "יתום ואלמנה יעודד ודרך רשעים יעות". "יתום ואלמנה יעודד" ראשי-תיבות "וי" – צורת האות **א** לפני חטא אדם הראשון. אבל "דרך רשעים יעות" – על-ידי החטא נתעוותה ונתעקמה האות **ו** והתקבלה האות **א** כפי שאנו מכירים.

ולכן אומר פירוש "ארץ החיים" על תהילים (מזמור א): בכונה מיוחדת התחיל דוד המלך את ספר תהילים: "אשרי האיש... שכן "אשרי" מורכבת מהאותיות **א** **י** **ש**, כדי להורות לנו, שחובה על האדם לתקן את האות **א**, כדי שתהיה שוב בישר, כמו לפני חטא אדם הראשון.

והביא שם פירוש נפלא בשם הרב ר' מאיר מוכיח על הפסוק בתהילים (צב): "להגיד כי ישר ה' צורי ולא עולתה בו", ואמר ר' מאיר שדוד המלך, כדי להוכיח שהאות **א** היתה ישרה לפני חטא אדם הראשון אמר: "להגיד כי ישר ה'", דהינו אם תרצה לראות שהאות **א** היתה ישרה, אז "צורי" תסתכל על צורת הפנים (שהיא **וי**), ותראה ש"לא עולתה בו" – אין עיוות ואין עיקום בפנים, הרומזות לאות **א** המקורית.

וצריכים אנו להבין, מדוע על-ידי חטא אדם הראשון נפגמה ונתעקמה דוקא האות **ו** שבתוך ה-**א**? אומר על-כך הרה"ק פינחס פרידמן: הנה, כידוע, ב"קריאת שמע" צריכים לכוון על ארבע מיתות בית-דין: **סקילה, שריפה, הרג, חנק**. וזאת, כפי שכתוב בהלכות "קריאת שמע": "יזהר האדם בקריאת שמע' למסור את נפשו על קידוש ה', ויציר בדעתו כל פעם (את) אחת מארבע מיתות בית-דין – **סקילה, שריפה, הרג, חנק** – ועל-ידי זה נהפך לבריה חדשה, ואשריו ואשרי חלקו". ויש לומר, שארבע מיתות בית-דין מכוונות כנגד מי שפגם בארבע אותיות שם הקב"ה "יהוה". דהינו, סקילה כנגד מי שפגם באות **י** מהשם "יהוה" (יהוה), שריפה כנגד מי שפגם באות ה' הראשונה (יהוה), **הרג** כנגד מי שפגם באות **ו** (יהוה), וחנק כנגד מי שפגם באות ה' האחרונה מהשם "הויה" (יהוה).

והנה, מכיון שאדם הראשון חטא ואכל מעץ הדעת, והביא מיתה לעולם, כמו שכתוב: "כי ביום אכלך ממנו מות תמות". אם כך, דינו כדין רוצח, ועל-כן נפגמה האות **ו** מהשם "יהוה", שהיא כנגד **הרג/רצח**.

ויש לומר לפי זה מה שאמר המקובל האלקי, בעל ה"מגלה עמוקות", על הכתוב בפרשת "ויצא": "ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה". "ויצא" – ראשי תיבות "וירא יעקב צורת אלף". וצריכים אנו להבין, מהו ענין צורת ה"אלף" שראה יעקב בלכתו לחרן? ובאר האריז"ל ענין זה על-פי הזוהר הקדוש ואמר, שיעקב אבינו היה תיקונו

של אדם הראשון, וכפי שהביא הזהר הקדוש: "דהא יעקב דוגמא דאדם הראשון הוה, דיעקב שופריה דאדם הראשון הוה" (=יעקב היה כעין וכדמות אדם הראשון). לכן, אומר האריז"ל, כמו שאדם הראשון צער את עצמו קל' (=130) שנים, כדי לכפר על חטא עץ הדעת, כמוכא בגמרא (עירובין יח'): "רבי מאיר אומר: אדם הראשון, חסיד גדול היה. כיון שראה שנקנסה מיתה על-ידו (על שאכל מעץ הדעת) ישב בתענית מאה ושלושים שנה...". כך יעקב אבינו, שהיה תיקונו של אדם הראשון, סבל צער קל' (=130) שנים הראשונות של ימי חייו, כפי שאמר לפרעה: "ימי שני מגורי שלשים ומאת שנה מעט ורעים היו ימי שני חיי".

והנה, כידוע, כשחטא אדם הראשון הוא הביא מיתה על העולם. ומבואר במפרשים, שלמרות שלא היתה לו כוונה להרוג את הנפשות בזדון, בכל זאת דינו כהורג נפש בשגגה, שצריך כפרה, ולכן גרשו הקב"ה מגן עדן, כפי שכתוב: "ויגרש את האדם" - כדין הורג נפש בשגגה, שצריך לגלות לערי מקלט.

והיות ויעקב היה תיקונו של אדם הראשון, שהביא מיתה על העולם, הנה היה צריך יעקב כפרה על-כך, ולכן היה צריך לגלות ממקומו, כדין ההורג נפש בשגגה.

וזהו הרמז של - "ויצא" ראשי תיבות "וירא יעקב צורת אלף" - שראה יעקב אבינו את צורת ה-א שנתעקמה על-ידי חטא אדם הראשון, ועל-כן יצא מבאר שבע והלך חרנה, לגלות מביתו, כדי לכפר על חטא אדם הראשון, שהרי הוא תיקונו.

והנה, אומרים חז"ל, שדוד המלך הוא גלגולו של אדם הראשון. ועל-כן אומר המדרש (במדב"ר יד', יב'): "ע' (=70) שנה שחסר אדם (הראשון) משנותיו... נתן לדוד בן ישי...".

ומבאר ענין זה האר"י הקדוש, ואומר, שהסיבה שאדם הראשון נתן לדוד את 70 השנים משנותיו היא משום שדוד המלך היה גלגול של אדם הראשון, וכיון שנגזר על אדם הראשון: "כי ביום אכלך ממנו (=מעץ הדעת) מות תמות" - שימות בו ביום שבו יולד, היתה גזירה זו צריכה להתקיים אצל דוד המלך. ומאחר ודבר זה נגזר בסיבתו של אדם הראשון, נתן לו (אדם הראשון) לדוד ע' (=70) שנים משנותיו.

ועוד אומר האר"י הקדוש, שמאחר והאדם הראשון חטא ואכל מעץ הדעת, והביא בכך מיתה לעולם כולו - דוד, שהוא תיקונו, יתקן את חטאו זה, ובאחרית הימים הוא יהיה מלך המשיח, ויחיה את המתים.

והנה, מכל האמור, מבואר לנו שאדם הראשון פגם על-ידי הגאווה בשתי אותיות ד, משמות "שדי" ו"אדני" (כפי שהבאנו, שעל-ידי חטא עץ הדעת הסתלקו שתי אותיות ה-ד' (הרומזות לדלות) מהשמות "שדי" ו"אדני", ונשארו אותיות "יש" "אני" שרומזות על ישות ואנוכיות), וכן פגם אדם הראשון באות ו' מהשם "יהיה". על-כן, היות ודוד המלך הוא תיקונו של אדם הראשון, לכן נרמזו בשמו של דוד כל האותיות שנפגמו על-ידי אדם הראשון, כאשר אכל מעץ הדעת (שתי אותיות ד, והאות ו'), וזה פלא גדול. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"ברוך תהיה מכל העמים, לא יהיה בך עקר ועקרה ובבהמתך"

"לא יהיה בך עקר ועקרה ובבהמתך" - בבהמין שלך (=העגלון), שאפילו האדם הפשוט שבו יהיה פסח, וידע מה להשיב לאפיקורוס. (דברים רבה ג', ח').

ובענין זה מסופר על הגאון רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל, שפעם טען החשמונ' (=הפומר) בפני המלך והשרים, שאמנם בויכוחים עם רבי יהונתן, ידו של הרב על העליונה, אך אין זאת, אלא מפני חריפות שכלו. אבל אם נשאל יהודי מן השוק, ונוכח לו שאמונת הנוצרים נכונה יותר, הוא ישתכנע בנקל (=בקלות). צוה המלך להביא את היהודי הראשון שיעבור ליד ארמונו. ואכן, כעבור זמן קצר, עבר עגלון יהודי אחד ליד ארמון המלך. עצרוהו השוטרים והביאוהו לפני המלך. פנה אליו הפומר, ואמר לו: ראה, אני מבטיח לך את ארנק זהובים שבידי, וגם אני מבטיח לך את פרנסתך ברוח, ומעל הכל אני ערב לך שתלך לעולם הבא של הנוצרים, וזאת בתנאי שתמיר את דתך.

פקד עליו המלך להשיב כפי לבו ומצפונו, ובראות העגלון את ר' יהונתן שם, התאושש וענה: איני משכיל להתופח עם החשמונ', אולם הנני להשיב לך מתוך מקצועי, כי הנה מור אבי עליו השלום, שהיה גם כן עגלון, ציוני לפני מותו, שאם יבוא אלי אדם ויציע לי להחליף את סוסו בסוסי, ויתן לי גם כן סכום מסוים של זהובים, שלא אחליפנו ולא אמירנו. כי למה לאותו אדם לתת לי את תוספת זהובים, בנוסף להחלפת סוסי בסוסו, אם לא שיש בסוסו מחלה ממארת מסוכנת, שלא נראית לעין. ואותו הדבר הנני להשיב לך: למה לי להחליף את העולם הבא שלי, אם לא שבעולם הבא של הנוצרים יש שם ספנות למיניהן ו"מחלות ממאירות" - למה לך להוסיף על הבטחתך, בעולם הבא, גם כפי של זהובים ופרנסה - תמורת העולם הבא של היהודים?

פני החשמונ' חפו, והשרים והמלך שמחו לאידו, והמלך צוה שישלחו את היהודי עם מתנות יקרות. וזהו שאמר הכתוב: "ובבהמתך" - אף בבהמין שלך, אף יהודי פשוט ידע להשיב תשובה ניצחת, בדת וכהלכה... (ממרו הראשלי"צ

הגר"ע יוסף שליט"א). שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון

בס"ד העלון מוקדש לרפואה שלימה של **איתאל בן אושרת נ"י**. "כי חיים הם למצאיהם ולכל בשרו מרפא" משלי ד' כב'

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: עֵקֶב "וְהִסִּיר ה' מִמֶּךָ כָּל חַלְיָ" ("עֵקֶב" ז' טו')

עֲרַשׁ"ק יט' מִנְחָם אֵב תִּשְׁע"ד (15.8.14)

הַפְּטָרָה: "וְתֹאמַר צִיּוֹן" **"אֵל שְׂדֵי יִתְּנוּ לָכֶם רַחֲמִים"** רֵאשִׁי תִיבּוֹת **"יִשְׂרָאֵל"** (הִזְמִינִים לִפִּי הַעִיר חִיפָה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן אֶת הַמְּשַׁפְּטִים הָאֵלֶּה... (ז', יב')

עַל הַכְּתוּב, "וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן אֶת הַמְּשַׁפְּטִים הָאֵלֶּה...". כְּתוּב בְּמִדְרַשׁ רַבָּה (דְּבָרִים רַבָּה ג' א'): "וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן" – (אֹמֵר הַקַּב"ה) וְאֵת(ה) סְבוּר שְׁמָא לְרַעְתָּךְ נִתְּתִי לָךְ אֶת הַשְּׁבֶת? לֹא (כָּךְ)... אֲלֵא לְטוֹבְתָךְ (נִתְּתִי אֶת הַשְּׁבֶת). פִּי צֶדֶד? – אֹמֵר ר' חֵיִיא: אֵת(ה) מְקַדֵּשׁ אֶת הַשְּׁבֶת בְּמֵאכָל, בְּמִשְׁתֵּה וּבִכְסוֹת נְקִיָּה, וּמִהֲנֶה אֶת נַפְשְׁךָ, וְאֲנִי נוֹתֵן לָךְ שְׂכָר. (ו) מְנִיֵּן (אֲנִי לּוֹמְדִים זֹאת?) – (שְׁכָתוּב (יִשְׁעִיָּה נַח, יג)): 'וְקִרְאתָ לְשֶׁבֶת עֲנֵג... אִזּוּ תִתְעַנֵּג עַל ה'" – וְיִתֵּן לָךְ מִשְׁאֲלוֹת לְבָךְ".

וְצָרִיךְ לְהִבִּין: וְכִי יַעֲלֶה עַל הַדַּעַת לְחֻשׁוֹב, שֶׁהַשְּׁבֶת הַקְּדוּשָׁה נִתְּנָה לָנוּ לְרַעָה, עַד שֶׁהַקַּב"ה צָרִיךְ לְהַעֲיֵד כִּי "לֹא נִתְּתִי לָךְ אֶת הַשְּׁבֶת, אֲלֵא לְטוֹבְתָךְ"?

נִקְדִּים לְהַבִּיא מָה שְׁכָתָב ה"בְּנֵי יִשְׁשֹׁכָר", כִּי שֵׁשׁ פְּעָמִים "מְלֶאךְ יְהו"ה" (=117) הֵם בְּגַמְטְרִיָּה "שְׁבֶת" (=702). וּמְבָאָר הוּא עֲנִיֵּן זֶה עַל-פִּי הַכְּתוּב בְּזֶהֱר הַקְּדוּשׁ (תִּיקוּנֵי הוֹהַר דָּף כד), שֶׁהַמְּלָה "בְּרֵאשִׁית" הִיא צְרוּף שֶׁל הַמְּלִים "יָרָא שְׁבֶת". וְהַכּוֹנֶה הִיא, שְׁעַל-יְדֵי שְׁמִירַת שְׁבֶת כְּרֵאוּי, מוֹשְׁפַעַת עַל שׁוּמְרֵיהָ יִרְאֵת שְׁמִים.

וּמֵאחֵר וְהַשְּׁבֶת הִיא מְקוּר חַיּוֹת לְכָל שֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה, לְכֵן יִרְאֵת הַשְּׁמִים, הַמוֹשְׁפַעַת מְקוּדוּשַׁת הַשְּׁבֶת, נִשְׁאֲרַת בְּאָדָם לְכָל שֵׁשֶׁת יָמֵי הַשְּׁבוּעַ. זֹאת וְעוֹד, אֹמֵר ה"בְּנֵי יִשְׁשֹׁכָר", נוֹסֵף עַל יִרְאֵת הַשְּׁמִים, שְׁמוֹשְׁפַעַת עַל שׁוּמְרֵי הַשְּׁבֶת, הֵנָּה גַם: "חֲנֵה מְלֶאךְ יְהו"ה סְבִיב לִירְאוֹ וַיִּחְלָצֵם" (תְּהִלִּים לד, ח). **מְלֶאךְ** ה' חוֹנֵה וּמַגֵּן בְּמִשְׁךְ כָּל שֵׁשֶׁת יָמֵי הַשְּׁבוּעַ "סְבִיב לִירְאוֹ" – מִסְבִּיב לְאוֹתָם שׁוּמְרֵי שְׁבֶת. וְהִרְמֵז לְכָךְ, אֹמֵר ה"בְּנֵי יִשְׁשֹׁכָר", הוּא, שֵׁשׁ פְּעָמִים "מְלֶאךְ יְהו"ה" הֵם בְּגַמְטְרִיָּה "שְׁבֶת".

וְהֵנָּה עַל הַכְּתוּב: "וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן אֶת הַמְּשַׁפְּטִים הָאֵלֶּה וּשְׁמַרְתֶּם וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם...". אֲמָרוּ חוֹז"ל ("שְׁפַת אֱמֶת"), שְׂאֵם רוּצָה אִישׁ יִשְׂרָאֵל לְעֵבוֹד אֶת ה' כְּרֵאוּי, צָרִיךְ אִישׁ יִשְׂרָאֵל לְקַדֵּשׁ אֶת עֲצָמוֹ בְּמוֹתֵר לוֹ, וּלְפָרוֹשׁ מִכָּל עֲנִינֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, כְּמוֹ שֶׁשְׁנִינּוּ בְּגַמְרָא (יְבֻמוֹת כ'): "קַדֵּשׁ עֲצָמְךָ בְּמוֹתֵר לָךְ". וּפְרַשׁ רש"י (סְנֵהֲרִין נג): "לְהִתְרַחֵק אֶף מִזוֹ הַמוֹתֵר, כִּדֵּי שְׁלֹא תִכְשַׁל בְּאִיסוּרָא". וְעַל-כֵּן רוּמֵז הַכְּתוּב: "וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן...". – "עֵקֶב", רֵאשִׁי הַתִּיבּוֹת שֶׁל "קַדֵּשׁ עֲצָמְךָ בְּמוֹתֵר". דְּהִינּוּ, אִם תִּקְדֵּשׁ עֲצָמְךָ בְּמוֹתֵר, כִּי אִזּוּ מוֹבִטַח לָךְ שֶׁ"תִּשְׁמְעוּן אֶת הַמְּשַׁפְּטִים הָאֵלֶּה וּשְׁמַרְתֶּם וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם" – כְּלוּמֵר, תּוֹכַל לְקַיֵּם אֶת כָּל הַמִּצְוֹת בְּלִי שׁוּם מְנִיעוֹת. אוּלָּם, הֵרִי הָאָדָם הוּא רַק חוֹמֵר, וּבִהְכָרַח שִׁיעֶסוּק קֶצֶת בְּעֲנִינֵי הָעוֹלָם הַזֶּה. אִם כֵּן, הֵרִי יֵשׁ חֲשֵׁשׁ שְׁמָא לֹא יוֹכַל לְהִתְקַדֵּשׁ כְּרֵאוּי. אֲלֵא, הַעֲצָה הִיא לְהַמְשִׁיךְ אֶת קְדוּשַׁת הַשְּׁבֶת עַל כָּל שֵׁשֶׁת יָמֵי הַשְּׁבוּעַ, כִּדֵּי שְׁנוּכַל לְהִתְקַדֵּשׁ בִּימּוֹת הַחוּל.

(לְפִי זֶה יֵאִיר לָנוּ הִרְמֵז הַנִּפְלֵא שֶׁל ה"בְּנֵי יִשְׁשֹׁכָר", שֶׁהַמְּלָה "בְּרֵאשִׁית" הִיא צְרוּף שֶׁל הַמְּלִים "יָרָא שְׁבֶת". וְהַכּוֹנֶה הִיא, שְׁעַל-יְדֵי שְׁמִירַת שְׁבֶת כְּרֵאוּי, מוֹשְׁפַעַת עַל שׁוּמְרֵיהָ יִרְאֵת שְׁמִים. וּמֵאחֵר וְהַשְּׁבֶת הִיא מְקוּר חַיּוֹת לְכָל שֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה, לְכֵן יִרְאֵת הַשְּׁמִים, הַמוֹשְׁפַעַת מְקוּדוּשַׁת הַשְּׁבֶת, נִשְׁאֲרַת בְּאָדָם לְכָל שֵׁשֶׁת יָמֵי הַשְּׁבוּעַ) עַל-פִּי זֶה יֵאִיר לָנוּ לְהִבִּין אֶת הַמְּשַׁךְ הַמְּדַרְשׁ: "וְאֵת(ה) סְבוּר שְׁמָא לְרַעְתָּךְ נִתְּתִי לָךְ אֶת הַשְּׁבֶת?". וְכִבֵּר הַזְּכָרָנוּ אֶת הַפְּלִיאָה, אִיךָ יַעֲלֶה עַל הַדַּעַת שֶׁהַקַּב"ה נִתֵּן לָנוּ אֶת הַשְּׁבֶת לְרַעְתָּנוּ?

אֶךְ לְפִי הָאֲמוּר, מֵאחֵר וּבִפְסוּק "וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן...". רְמוֹז שְׁצָרִיךְ הָאָדָם לְקַדֵּשׁ עֲצָמוֹ בְּמוֹתֵר לוֹ, וּלְפָרוֹשׁ מִכָּל עֲנִינֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, כְּנִרְמֵז בְּמִלָּה עֵקֶב" – רֵאשִׁי הַתִּיבּוֹת "קַדֵּשׁ עֲצָמְךָ בְּמוֹתֵר". הֵנָּה, עֲלוּל הָאָדָם לְחֻשׁוֹב, מְדוּעַ נִתֵּן לָנוּ הַקַּב"ה לְהִתְעַנֵּג בְּשְׁבֶת בְּמֵאכָל וּבְמִשְׁתֵּה. הֵרִי עַל-יְדֵי זֶה יִתְגַּבֵּר עֲלֵינוּ הַיִּצָּר הַרַע בְּמִשְׁךְ כָּל יָמֵי הַשְּׁבוּעַ...

עַל-כֵּן, כִּדֵּי לְהוֹצִיא אוֹתָנוּ מִטְּעוֹת זֶה כְּתוּב בְּמִדְרַשׁ: "וְאֵת(ה) סְבוּר שְׁמָא לְרַעְתָּךְ נִתְּתִי לָךְ אֶת הַשְּׁבֶת? לֹא (כָּךְ)... אֲלֵא לְטוֹבְתָךְ (נִתְּתִי אֶת הַשְּׁבֶת). פִּי צֶדֶד? – אֹמֵר ר' חֵיִיא: אֵת(ה) מְקַדֵּשׁ אֶת הַשְּׁבֶת בְּמֵאכָל, בְּמִשְׁתֵּה וּבִכְסוֹת נְקִיָּה, וּמִהֲנֶה אֶת נַפְשְׁךָ, וְאֲנִי נוֹתֵן לָךְ שְׂכָר. (ו) מְנִיֵּן (אֲנִי לּוֹמְדִים זֹאת?) – (שְׁכָתוּב (יִשְׁעִיָּה נַח, יג)):

וְקִרְאתָ לַשִּׁבְתָּ עֲנַג... אִזּוֹ תִתְעַנַּג עַל ה' – וַיִּתֵּן לָךְ מִשְׁאֲלוֹת לְבָרְךָ. כְּלוּמָר, אֲדַרְבָּא, עַל-יְדֵי שְׁהָאֲדָם מִקְדָּשׁ עֲצֻמוֹ בְּשִׁבְתָּ קֹדֶשׁ לְהִתְעַנַּג בְּמֵאֲכָל וּבְמִשְׁתֵּה לְכַבּוֹד הַשִּׁבְתָּ – הִנֵּה נִמְשַׁכֶּת מֵעַלְיוֹ קְדוּשָׁה, לְהִתְקַדֵּשׁ בְּכָל יְמֹת הַשְּׁבוּעַ, וְהִרְאִיהָ וְקִרְאתָ לַשִּׁבְתָּ עֲנַג" – אַף שֶׁתִּתְעַנַּג עַל הַשִּׁבְתָּ בְּמֵאֲכָל וּבְמִשְׁתֵּה, בְּכָל זֹאת תִּזְכֶּה ל'"אִזּוֹ תִתְעַנַּג עַל ה' – שְׂגָם בְּיָמֹת הַחֹול תִּזְכֶּה לְהִתְעַנַּג בְּלִתי עַל ה' לְבָדוֹ. (עַל פִּי "אוֹרֵה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְהוֹק פִּינְחָס פְּרִידְמָן) "וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מָה ה' אֱלֹהֶיךָ שֶׁאֵל מֵעַמְּךָ כִּי אִם לִירְאֵה אֵת ה' אֱלֹהֶיךָ לְלַכֵּת בְּכָל דְרָכָיו וּלְאַהֲבָה אֹתוֹ..."

עַל הַכְּתוּב "וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מָה ה' אֱלֹהֶיךָ שֶׁאֵל מֵעַמְּךָ..", אוֹמְרִים הַמְּפָרְשִׁים, שֶׁכָּאֵן הַמְּקוֹר לְמָה שֶׁתִּקְנוּ חו"ל, שְׁצַרִּיךְ לְבָרְךָ מֵאָה בְּרִכּוֹת בְּכָל יוֹם, כְּמוֹ שֶׁשִּׁנְיָנוּ בַּגְּמָרָא (מְנַחוֹת מַג'): "תִּנְיָא, הִיא רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: חָיִב אָדָם לְבָרְךָ מֵאָה בְּרִכּוֹת בְּכָל יוֹם, שְׁנַאמְר: 'וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מָה ה' אֱלֹהֶיךָ שֶׁאֵל מֵעַמְּךָ'". וְצַרִּיכִים אָנוּ בִּיאוֹר, מֵהֵיכָן מֵצֵא רַבִּי מֵאִיר רְמֵז בְּפִסּוּק זֶה, שְׁצַרִּיךְ לְבָרְךָ מֵאָה בְּרִכּוֹת בְּכָל יוֹם? רַש"י זצ"ל מְפָרֵשׁ: "מָה ה' אֱלֹהֶיךָ שֶׁאֵל מֵעַמְּךָ, קָרִי בִיה מֵאָה". וּבְאֵרוֹ "הַתּוֹסְפוֹת" אֵת דְּבַרֵי רַש"י, וְאָמְרוּ: "אֵל תִּקְרָא מָה ה' אֱלֹהֶיךָ שֶׁאֵל מֵעַמְּךָ, אֵלָּא מֵאָה ה' אֱלֹהֶיךָ שֶׁאֵל (=מִבְּקָשׁ) מֵעַמְּךָ' – כְּלוּמָר, שְׁחֵיב (הָאָדָם לְבָרְךָ) מֵאָה בְּרִכּוֹת (בְּכָל יוֹם)".

וּמְקוֹר תִּקְנָה זוֹ הִיא אֲצֵל דּוֹד הַמְּלֶךְ ע"ה, כְּפִי שְׁמוּבָא בְּמִדְרַשׁ תְּנַחוּמָא ("קַרְח" יב), מְעַשֶׂה שֶׁהִיהָ בְּזִמְנֵי דּוֹד הַמְּלֶךְ שֶׁהָיוּ מִיִּשְׂרָאֵל מֵאָה אֲנָשִׁים, וַתִּקֵּן דּוֹד הַמְּלֶךְ ע"ה, שִׁיאמְרוּ בְּכָל יוֹם מֵאָה בְּרִכּוֹת, וּמִיד פְּסָקָה הַמְּגִיפָה. וּמֵאֵז, חוֹבָה עַל כָּל אֶחָד שֶׁיְבָרֵךְ מֵאָה בְּרִכּוֹת בְּכָל יוֹם. וּבְעֵצֶם תִּקְנָה זוֹ הִיְתָה כְּבָר בְּזִמְנֵי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם, אֲבָל נִשְׁתַּכַּח מִיִּשְׂרָאֵל. וְכַתֵּב הַגֵּה"ק בְּעַל ה'"בֵּן אִישׁ חַי" וְע"א (פְּרֻשֶׁת בְּלֶק), דְּהִנֵּה, יְדוּעַ שְׁעַל-יְדֵי הַבְּרָכָה שֶׁאֲנַחְנוּ מְבָרְכִים לְשִׁמוֹ יִתְבָּרֵךְ אֲנַחְנוּ קוֹנִים בְּזֶה אֵת הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בַּגְּמָרָא (בְּרִכּוֹת לַה'): בְּפִסּוּק אֶחָד כְּתוּב: "לֵה' הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ", וּבְפִסּוּק אֶחָד כְּתוּב "וְהָאָרֶץ נָתַן לְבָנֵי אָדָם". וְצַרִּיךְ לְהַבִּין, הָאֵם "לֵה' הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ"? אוֹ ש'"נָתַן לְבָנֵי אָדָם"?

וּמִתְרַצֵּת הַגְּמָרָא: לֹא קִשְׂיָא. כָּאֵן קֹדֶם בְּרָכָה, כָּאֵן לְאַחַר בְּרָכָה. כְּלוּמָר, לְפָנֵי הַבְּרָכָה הַכֹּל שֶׁל הַקַּב"ה, וּלְאַחַר הַבְּרָכָה, אָנוּ כְּבִיכוֹל קוֹנִים מֵאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ אֵת הָאָרֶץ. עוֹד מוֹסִיף הַגֵּה"ק בְּעַל ה'"בֵּן אִישׁ חַי וְע"א, לְפָרֵשׁ אֵת הַפִּסּוּק מִתְהִילִים (פֵּא, יא) "אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ... הִרְחַב פִּיךָ וְאִמְלֵאֲהוּ" בְּדֶרֶךְ רְמֵז, שֶׁהַמְּבָרֵךְ מֵאָה בְּרִכּוֹת בְּכָל יוֹם, תְּבוּא עָלָיו הַבְּרָכָה. שְׂכֹן, אִם נִרְחִיב אֵת הַמְּלָה "פֵּה" עַל-יְדֵי מִילוּי אוֹתִיוֹתֶיהָ (שְׁזֵהוּ "הִרְחַב פִּיךָ וְאִמְלֵאֲהוּ"), נִקְבַּל בְּגַמְטְרִיָּא מֵאָה: הִנֵּה, אוֹתִיוֹת "פֵּה" בְּמִילוּי הֵן "פֵּה" (=85) וְ"הִי" (=15) – סוּךְ הַכֹּל בְּגַמְטְרִיָּה מֵאָה. זֶהוּ שְׁאוּמֵר הַקַּב"ה: "הִרְחַב פִּיךָ" – אִם תִּרְחִיב אֵת הַפֵּה וְתֵאמֵר מֵאָה בְּרִכּוֹת, אִזּוֹ "אִמְלֵאֲהוּ" אִמְלֵא אוֹתוֹ, וְאֲבִיא עֲלֶיךָ בְּרָכָה.

וְנִשְׁאֲלֵת הַשְּׁאֵלָה, לְפִי דְּבַרֵי הַגְּמָרָא שְׁדוֹרְשֶׁת מֵהַפִּסּוּק הַנ"ל: "וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מָה ה' אֱלֹהֶיךָ שֶׁאֵל מֵעַמְּךָ". "אֵל תִּקְרָא מָה, אֵלָּא מֵאָה, וּמִכָּאֵן לְמַדְנֵנוּ שְׁחֵיבִים לְבָרְךָ מִיְדֵי יוֹם מֵאָה בְּרִכּוֹת. אִם כֵּן, מִדּוּעַ נֵאמַר בְּפִסּוּק 'מָה', וְלֹא מֵאָה בְּמִפּוֹרֵשׁ?

אֵלָּא, מִסְבִּירִים הַמְּפָרְשִׁים: שְׁרֵמֵזוּ יֵשׁ לָנוּ כָּאֵן בְּאוֹת א' הַחֲסֻרָה, הַרוֹמְזֵת לְאֵלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם, הַקַּב"ה, שְׁאֵם אָדָם מְבָרֵךְ, וְלֹא מְכוּן עֲבוּר מָה הוּא מְבָרֵךְ, וְלָמִי הוּא מְבָרֵךְ, אֲזִי הַדְּבָר נִחְשָׁב לְכֹלֹם, לְמָה' (כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב "וְנַחְנוּ מָה"). עַל-כֵּן בָּאָה הַתּוֹסֶפֶת שֶׁל הָאוֹת א' ("אֵל תִּקְרָא מָה אֵלָּא מֵאָה"), לּוֹמֵר לָנוּ שְׁצַרִּיךְ בְּבָרְכָה לְכוּן לְשֵׁם שְׁמַיִם, לְאֵלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם, הוּא אֶחָד יְחִיד וּמְיֻחָד. (עַל פִּי "אוֹרֵה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְהוֹק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

"וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מָה ה' אֱלֹהֶיךָ שֶׁאֵל מֵעַמְּךָ כִּי אִם לִירְאֵה אֵת ה' אֱלֹהֶיךָ"

עַד כְּמָה הַצְּלִיחוּ רַבּוֹתֵינוּ לְעֵבוֹד עַל מִידוּתֵיהֶם לֹא נִיתֵן לְתֵאֵר וּלְשַׁעַר. לְהֵלֵן מְעַשֶׂה מוּפְלֵא שֶׁהִתְרַחַשׁ עִם הַגָּאוֹן רַבִּי אֲבָרְהָם הַרְרִי רַפּוּל, וְהוּבָא בְּקוּבֵץ "תּוֹרָה מִצִּיּוֹן". פְּעַם אַחַת נִכְנַס הַגָּאוֹן רַבִּי אֲבָרְהָם הַרְרִי לְהַסְתַּפֵּר. וְהִנֵּה, תוֹךְ כְּדֵי הַתְּסַפּוֹרֶת, גִּלַּח הַסֵּפֶר מְבִלִי לְשִׁים לֵב, צָד אֶחָד שֶׁל זְקֵן הַגָּאוֹן. כְּשֶׁרָאָה רַבִּי אֲבָרְהָם מָה עוֹלֵל לוֹ הַסֵּפֶר, לֹא כָּעַס כְּלָל וּכְלָל. אֵלָּא (כְּדֵי שֶׁלֹּא יַחּוּשׁ הַסֵּפֶר לֹא בְּנוֹחַ) אָמַר לוֹ בְּמִתְקָ לְשׁוֹנוֹ: "אִם כֵּן, גִּלַּח לִי גַם אֵת הַצֵּד הַשֵּׁנִי". וְאָכֵן כֵּן עָשָׂה הַסֵּפֶר. מִיד כְּאֲשֶׁר סִים הַסֵּפֶר אֵת גִּילוּחַ הַצֵּד הַשֵּׁנִי, בְּקֶשׁ מִמֶּנּוּ הַגָּאוֹן מְגַבֵּת, כִּסָּה בָּהּ אֵת פְּנָיו, וְהִלָּךְ בְּמַהִירוֹת לְבֵיתוֹ. וְלֹא יָצָא מִבֵּיתוֹ שְׁבוּעוֹת אַרְוִכִים, עַד שֶׁצָּמַח לוֹ זְקֵנוֹ בְּשֵׁנִית...

שְׁבֵת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

בס"ד העלון מוקדש לרפואה שלימה של **איתאל בן אושרת נ"י**. "פי חיים הם למצאיהם ולכל בשרו מרפא" משלי ד' כב'

פרשת השבוע: עקב "והסיר ה' ממך כל חלי" ("עקב" ז' טו)

ערש"ק יט' מנחם אב תשע"ד (15.8.14)

הפטרה: "ותאמר ציון" **"אל שדי יתן לכם רחמים"** ראשי תיבות **"ישראל"** (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"ועתה ישראל מה ה' אלהיך שאל מעמך כי אם ליראה את ה' אלהיך... " (י' יב')

על הכתוב "ועתה ישראל מה ה' אלהיך שאל מעמך..", אומרים המפרשים, שפאן המקור למה שתקנו חז"ל, שצריך לברך **מאה ברכות** בכל יום, כמו ששינינו בגמרא (מנחות מג): "תניא, היה רבי מאיר אומר: חיב אדם לברך **מאה ברכות** בכל יום, שנאמר: ועתה ישראל מה ה' אלהיך שאל מעמך".

וצריכים אנו ביאור, מהיכן מצא רבי מאיר רמז בפסוק זה, שצריך לברך **מאה ברכות** בכל יום? רש"י זצ"ל מפרש: "מה ה' אלהיך שאל מעמך, קרי ביה מאה". ובארו "התוספות" את דברי רש"י, ואמרו: "אל תקרא **מה** ה' אלהיך שאל מעמך, אלא **מאה** ה' אלהיך שאל מעמך" – כלומר, שחיב (האדם לברך) **מאה ברכות** (בכל יום).

ומוסיפים "התוספות" לכך רמז שהביא רבנו תם, כי בפסוק זה: "ועתה ישראל מה ה' אלהיך שאל מעמך", מתחילתו ועד סופו ישנן בדיוק **מאה** אותיות – רמז לכך שצריך לברך **מאה ברכות** בכל יום.

והנה, על הכתוב בספר שמואל (כג, א): "...נאם דוד בן ישי ונאם הגבר הקם על משיח אלהי יעקב ונעים זמרות ישראל", מבואר במדרש תנחומא ("קרח" יב): "...**על** בגמטריה **מאה**, כנגד **מאה ברכות**. שבכל יום היו **מתים** מישראל **מאה** אנשים, בא דוד ותקנן **למאה ברכות**, (כמו שכתוב): ועתה ישראל מה ה' אלהיך שאל מעמך, קרי ביה מאה, אלו **מאה ברכות**. כיון שתקנם (דוד, את מאה הברכות) נעצרה **המגיפה**".

כדי להבין ענין זה ביתר שאת, נקדים להביא מה ששינינו במשנה (אבות ה, א): "בעשרה מאמרות נברא העולם". ומבואר בספרים הקדושים, שעשרת המאמרות שבהן נברא העולם מכונים כנגד עשר הספירות – שהן: **כתר**, חכמה, בינה, חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד, **מלכות** – שבהן מנהיג הקב"ה את העולם, כמבואר במדרש (במדבר רבה יד, יא): "כף אחת עשרה זהב, כנגד עשרה מאמרות שנברא בהם העולם, וכנגד עשר ספירות...".

(וצריך לדעת, שהספירה העליונה היא ספירת ה"**כתר**", ומתחתיה משתלשלות כל שאר הספירות, כאשר הספירה האחרונה והתחתונה ביותר היא ספירת ה"**מלכות**"/העולם הזה. וכל זאת עשה ה', כיון שאין העולם הזה יכול לקבל את אורו יתברך ללא צמצום, על-כן **האור האלקי** העצום יורד ומשתלשל מספירת ה"**כתר**" לספירה שמתחתיה, ספירת ה"חכמה", ומשם לספירה שמתחתיה, וכך מספירה לספירה יורד ומצטמצם האור, עד שבספירת ה"**מלכות**" (=העולם הזה) האור האלקי הוא המצומצם ביותר).

ועתה, הבה נתבונן במה שהביא השל"ה הקדוש, בשם ה"ר קנטי" (תולדות), שמקור כל השפע היורד מן השמים הוא מעשר הספירות (כפי שהביא גם ה"בן איש חי", בספרו "בניהו בן יהודע": "עשרה קבין חכמה ירדו לעולם. על מספר העשרה אין לשאול כלום, מפני שאין שפע בעולם שאינו כלול מעשרה, כנגד עשר הספירות, ולכן העולם נברא בעשרה מאמרות").

והנה, כידוע, כל אחת מעשר הספירות כלולה מעשר ספירות משנה, ונמצא שעשר הספירות כלולות הן **ממאה**. (כפי שמביא גם רבי נחמן מברסלב: "וכל עשר כלולות מעשר אחרות, היינו בכל ספירה וספירה יש בה עשר ספירות" (וסך הכל **מאה**)).

מכאן נמצא, שהספירה התחתונה ביותר, ספירת ה"**מלכות**", כלולה **ממאה**, שהרי היא מקבלת שפע מכל הספירות וזהו שכתוב על יצחק אבינו (בראשית כו, יב): "ויזרע יצחק בארץ ההוא וימצא בשנה ההוא שיערים ויברכהו ה'". דהיינו, שנמשכו ליצחק אבינו **מאה** שערי ברכה ממידת ה"**מלכות**", הכלולה כאמור **ממאה**.

והוסיף שם השל"ה הקדוש, שמתעם זה צריך לברך **מאה ברכות** בכל יום. שכן, על-ידי כך מושפע שפע רב טוב מהספירה העשירית ("**מלכות**"), שכאמור כלולה היא **ממאה**. ונמצא, שהמברך **מאה ברכות** בכל יום – הרי הוא

ממשיך לו שפַע רב טוב ממֵאָה צִינּוּרוֹת הַשֶּׁפַע שֶׁל הַסְפִירוֹת.

וַיֵּשׁ לְהַעִיר מֵהַ שְׁכֵתָב הַ"מִּצְוֹדוֹת דָּוִד (הַמְקוּבָּל הָאֱלֹקִי הַרִידב"ז), בְּטַעְמֵי הַמִּצְוֹת (מִצְוָה טו'), שֶׁהִסִּיבָה שְׁכֵתוֹב בְּגִמְרָא "אֶפִילוּ מֵאָה פְּעָמִים" בְּמִצְוֹת הַתּוֹכְחָה (כְּפִי שְׁכֵתוֹב (בְּבֵא מִצִּיעָא לֵא): "הוֹכַח תּוֹכִיחַ (אֶת עֲמִיתְךָ) – אֶפִילוּ מֵאָה פְּעָמִים"), הִיא כְּדֵי לְרַמּוֹז לָנוּ, **שֶׁהוֹטָא** פּוֹגֵם בְּמִקּוֹר הַשֶּׁפַע, שֶׁהֵם מֵאָה הַצִּינּוּרוֹת. יוֹמֵתֵק לְהַבִּין בְּכֶךְ מֵהַ שֶׁפֶרֶשׁ רִש"י בְּמִצְוֹת צְדָקָה (דְּבָרִים טו', י'): "נָתַן תַּתֵּן לוֹ' – אֶפִילוּ מֵאָה פְּעָמִים" – לְרַמּוֹז שֶׁעַל-יְדֵי מִצְוֹת הַצְדָקָה יִפְתָּחוּ לוֹ מֵאָה צִינּוּרוֹת הַשֶּׁפַע שֶׁל מַעֲלָה. מֵאָה הַבְּרָכוֹת

לְהֵלֵךְ הַסֵּבֵר כִּי־צַד נּוֹכַל לְהַגִּיעַ לְמֵאָה בְּרָכוֹת בְּכָל יוֹם: הִנֵּה "קְרִיאַת שְׁמַע" שֶׁל עֶרְבֵית יֵשׁ בָּהּ 4 בְּרָכוֹת. וְעוֹד 57 בְּרָכוֹת שֶׁל תְּפִילַת הָעֲמִידָה עֶרְבֵית(19) שַׁחֲרִית(19) מְנַחֵה(19) הָרִי לָנוּ 61 בְּרָכוֹת. וְאִם נוֹסִיף אֶת בְּרָכוֹת הַשַּׁחַר וּבְרָכוֹת הַתּוֹרָה שֶׁהֵן 21 בְּרָכוֹת, נִקְבָּל 82 בְּרָכוֹת.

אוּלַם בְּתְפִילַת שַׁחֲרִית יֵשׁ עוֹד 5 בְּרָכוֹת שֶׁל "בְּרוּךְ שְׂאֵמֵר", "יִשְׁתַּבַּח" ו"קְרִיאַת שְׁמַע". הָרִי יֵשׁ לָנוּ 87 בְּרָכוֹת, וְכֹאֲשֶׁר מִתְעַטֵּף הָאָדָם בְּצִיצִית וּמְנִיחַ תְּפִלִּין הָרִי לָנוּ עוֹד שְׁתֵּי בְּרָכוֹת. וְהָרִי לָנוּ כְּבָר 89 בְּרָכוֹת, שְׂאֵדָם אוֹמֵר אוֹתָם בְּכָל יוֹם וְיוֹם כְּאֲשֶׁר הוּא מִתְפַּלֵּל ג' תְּפִלוֹת בְּיוֹם מִתְעַטֵּף בְּצִיצִית וּמְנִיחַ תְּפִלִּין. וְכֵדֵי לְהַשְׁלִים עוֹד 11 בְּרָכוֹת לְמֵאָה בְּרָכוֹת, צְרִיכִים לְבָרֵךְ בְּרַפְת "אֲשֶׁר יִצֵּר" (לְאַחַר שֶׁעָשָׂה הָאָדָם אֶת צְרִכָיו), וְלְהוֹסִיף עוֹד בְּרַפְת הַנְּהַנִּין ("גִּפּוֹן" "עֵץ" "אֲדָמָה" "שֶׁהִכַּל" "בְּשָׁמַיִם"). יֵשׁ לְצִיֵן כְּאֲשֶׁר אָדָם סוֹעֵד עִם לָחֶם, הָרִי יֵשׁ לוֹ עוֹד 6 בְּרָכוֹת, ("נְטִילַת יָדַיִם", "הַמוֹצִיא" וּבְרַפְת הַמְזוֹן שֵׁיִשׁ בָּהּ 4 בְּרָכוֹת).

נִמְצְנוּ לְמִדַּיִם שְׁכָלֵל לֹא קָשָׁה לְהַגִּיעַ לְמֵאָה בְּרָכוֹת שְׂמִצִּילִים כְּאֲמוֹר אֶת הָאָדָם, וּפּוֹתְחִים לוֹ מֵאָה צִינּוּרוֹת שֶׁפַע מִשְׁמַיִם. (עַל פִּי "אוֹרְהַ שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְהַ"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

"וְהִסִּיר ה' מִמֶּךָ כָּל חַלְי וְכָל מַדּוּי מִצְרִים הֲרַעִים אֲשֶׁר יִדְעַתָּ לֹא יִשְׁיֵמֶם בְּךָ..."

מְסוּפֵר עַל הָאֲדָמוֹר רַבִּי יִשְׂרָאֵל אֲבִיחֶצִירָא זצ"ל (הַבְּבֵא סְאֵלִי) שִׁיּוֹם אֶחָד הוֹפִיעַ לְפָנָיו בַּחוּר עַל כֶּסֶף גִּלְגָּלִים. הַבַּחוּר יָשָׁב לְפָנָי הָאֲדָמוֹר וְסִפֵּר שֶׁנִּפְצַע בְּמַלְחָמַת יוֹם הַכִּיפּוּרִים, וְלֹאֲחַר סִדְרַת גִּיתוּחִים נִשְׁאָר מְרוֹתֵק לְכֶסֶף גִּלְגָּלִים, כְּאֲשֶׁר רָגַל אַחַת בְּכָלֵל לֹא מִתְפַּקְדָּת. מִצָּב הַרְגָּל אֵף הַחַל לְהַדְרִיד, וְהָיָה חֲשֵׁשׁ שִׁיִּצְטָרְכוּ לְקַטוֹעַ לוֹ אוֹתָהּ. אוֹתוֹ בַּחוּר, שֶׁהָיָה מְרוֹתֵק מִתּוֹרָה וּמִצְוֹת שׁוֹכְנֵעַ כְּמַעֲשֵׂה שֶׁל יָאוֹשׁ לְנִסּוּעַ לְנִתִּיבוֹת אֶל הַצְדִּיק, אוֹלֵי יֵשׁ אֲמַת בְּכָל אוֹתָם סִיפּוּרִים שֶׁשְׁמַע עַל הַ"נְּסִים" שֶׁיְכוּל הַצְדִּיק לַעֲשׂוֹת. שְׁמַע הָרַב אֶת סִיפּוּרוֹ שֶׁל הַבַּחוּר, פָּנָה אֵלָיו וּשְׂאָלוֹ: תְּפִלִּין אֲתָה מְנִיחַ בְּכָל יוֹם? לֹא – עָנָה הַבַּחוּר. עַל הַשְּׁבַת אֲתָה שׁוֹמֵר? לֹא – בָּאָה הַתְּשׁוּבָה. אִם כֵּן, הַתְּפִלָּה הָרַב, תַּן תּוֹדָה לְבוֹרֵא עוֹלָם, שֶׁרָגַל אַחַת שְׁלֶךְ כֵּן בְּרִיאָה... שֶׁהָרִי אֶת הַכַּח אָנוּ מְקַבְּלִים מֵאֲתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאִם אֵין אָנוּ עוֹשִׂים אֶת רְצוֹנוֹ, בִּידוֹ לְקַחַת מֵאֲתָנוּ אֶת אֲשֶׁר נָתַן לָנוּ וּלְשַׁתֵּק אוֹתָנוּ כְּלִיל, וְאֲתָה, שְׂאִינְךָ הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת, הָרִי מֵהַ שֵׁשׁ לֶךְ הוּא אֶפּוֹא מִתְנַת חֵינָם מִהַבוֹרֵא יִתְבָּרֵךְ...

מִשְׁשֶׁמַע זֹאת הַבַּחוּר פָּרַץ בְּכִי מֵר, שֶׁגֵּרַם הַתְּרַגְּשׁוֹת אֲצֵל כָּל הַנוֹכְחִים. לְאַחַר שֶׁנִּשְׁתַּרְרָה דוּמִיָּה בַּחֲדָר, הַשִּׁיר הָרַב אֶת מִבְּטוֹ אֶל עֵינָי הַבַּחוּר וּשְׂאָלוֹ: אִם אֲבָרְכֶךָ בְּרַפּוּאָה שְׁלֵמָה, וְתוֹכַל לְקוֹם עַל רַגְלֶיךָ, הָאֵם תְּהִיָּה מוֹכֵן לְקַבֵּל עֲלֶיךָ עַל מִצְוֹת? – כֵּן, עָנָה הַבַּחוּר. אִם כֵּן – אָמַר הָרַב – תַּן לִי אֶת יָדְךָ, וְאֲנִי מְבָרֵךְ אוֹתְךָ בְּרַפּוּאָה שְׁלֵמָה לְעַבּוֹדָתוֹ יִתְבָּרֵךְ. לְאַחַר שֶׁנִּשְׁקַ הַבַּחוּר אֶת יְדֵי הָרַב, אָמְרוּ לוֹ הַנוֹכְחִים לְנִסּוֹת לְקוֹם עַל רַגְלָיו. לְהַפְתָּעָתוֹ הַצְלִיחַ מִיָּד לְעַמּוֹד, וְאֵף לְצַעוֹד מְסַפֵּר צְעָדִים, לְלֹא עוֹרַת אִישׁ...

בְּעוֹדוֹ הַמוֹם מִהַשִּׁינּוּי הַכְּפִיר שֶׁחַל בְּמַצְבּוֹ, נִסָּה וְהַצְלִיחַ לְהֵלֵךְ בְּמַהִירוֹת יוֹתֵר גְּדוֹלָה. הֵיכֵן יֵשׁ טְלָפוֹן צִיבוּרִי? שְׂאָל אֶת הַנוֹכְחִים. כְּאֲשֶׁר מִצָּא טְלָפוֹן, דְּבַר בְּהַתְּרַגְּשׁוֹת לֹא רַגְלִיָּה עִם מִשְׁפָּחָתוֹ, וְסִפּוּר לָהֶם בְּפְרוֹטְרוֹט אֶת אֲשֶׁר קָרְהוּ בְּבֵית הָרַב. וְכֹאֲשֶׁר שְׁמַעוּ הֵם בְּהַשְׁתָּאוֹת אֶת סִיפּוּרוֹ, לֹא הֶאֱמִינוּ לְמִשְׁמַע אוֹזְנָם. אֵךְ לְאַחַר שֶׁחֲזַר עַל סִיפּוּרוֹ, נִתְפָּסוּ הֵם לְאוֹרֵית הַתְּעַלּוֹת נִפְלְאָה. יוֹתֵר מְאוּחַר הִגִּיעוּ רַבִּים לְבֵית הָרַב, וְהַשְׁתַּתְּפוּ שֵׁם בְּסַעוֹדַת הוֹדִיָּה מִיּוֹחַדַת לְכַבוֹד הַנֵּס הַגְּדוֹל, לְהוֹדוֹת לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַיְשׁוּעָה הַגְּדוֹלָה.

הַבַּחוּר הַמְּאוּשֵׁר שָׁמַר אֶת הַבְּטָחָתוֹ, וְשָׁנָה בְּאוֹפֵן יְסוּדִי אֶת אוֹרְחוֹת חַיָּיו. לֹא רַק הוּא חוֹזֵר בְּתְשׁוּבָה, אֲלָא רַבִּים שֶׁנִּכְחוּ וְשָׁמַעוּ אֶת הַסִּיפּוּר, לֹא שְׁכַחוּ אוֹתוֹ וְזָמַן רַב, וּבְעַקְבוֹתָיו הַתְּחַזְּקוּ בְּאֲמוּנָה וּבִירְאַת שְׁמַיִם.

שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

בס"ד העלון מוקדש לרפואה שלימה של **איתאל בן אושרת נ"י**. "כי חיים הם למצאיהם ולכל בשרו מרפא" משלי ד' כב'

פרשת השבוע: עקב "והסיר ה' ממך כל חלי" ("עקב" ז' טו)

ערש"ק יט' מנחם אב תשע"ד (15.8.14)

הפטרה: "ותאמר ציון" "אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אתם"

על הכתוב "והיה עקב תשמעון..." "אומר ה' תשואות חן" להרה"ק רבי גדליה מלניץ זיע"א: במלה "עקב" יש רמז למידת ה**ענוה**, שהרי העקב הוא החלק הנמוך ביותר בגוף האדם, ואם אדם שם את עצמו כעקב, ודעתו **שפלה** – הנה, על-ידי כך, הוא זוכה בכל יום להשגות חדשות בתורה, והכל בזכות אותה **ענוה**.

אלא, שצריך לדעת, שהיפך מידת ה**ענוה** היא מידת ה**גאווה**, והיא שרש של כל ה**חטאים והעונות** שבעולם. וזאת, על-פי הידוע, שחטא אדם הראשון היה מחמת **גאווה**, שנתגאה ורצה להיות **כאלהים**, ידע טוב ורע – ולכן צריך האדם להתרחק ממידת ה**גאווה** כרחוק מזרח ממערב.

וראי להביא כאן את דברי חז"ל, על מידת ה**גאווה**, שהיא כאמור היתה סיבת חטאו של אדם הראשון. הנה, על הכתוב במשלי (כט, כג): "**גאות** אדם תשפילנו..." אמרו חז"ל במדרש (במדבר רבה יג, ג): "אמר ר' תנחומא בר אבא: '**גאות** אדם תשפילנו' – זה אדם ראשון". ותמהו על-כך המפרשים, וכי איזו **גאווה** היתה לאדם הראשון?

ותרצו חז"ל ענין זה בספרים הקדושים, ואמרו, ששרש החטא של האכילה מעץ הדעת נבע מכך **שהנחש**, הוא ה**יצר הרע**, הכניס באדם ובחיה את מידת ה**גאווה**, כאשר אמר להם: "כי ידע אלהים כי ביום אכלכם ממנו ונפקחו עיניכם והייתם כאלהים ידעי טוב ורע". דעו לכם, אמר להם הנחש, יש לכם יכולת להגיע למדרגה של **אלקים**, ומדוע אתם **מסתפקים** במדרגה שקבע לכם הבורא?

והנה, אילו היו אדם וחוה מתנהגים במידת ה**ענוה** ובשפלות הרוח, ומסתפקים במה שנתן להם הבורא יתברך, ממילא לא היו עוברים על רצונו יתברך לאכול מעץ הדעת. אולם, מאחר **והתגאו** מדברי הנחש, להיות "כאלהים ידעי טוב ורע", נפלו ברשת ה**יצר הרע**, ואכלו מעץ הדעת. וזהו הטעם למה שגזר הקב"ה על האדם את גזירת המיתה, אם יאכל מעץ הדעת, כפי שכתוב: "ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות". שכן, כאשר האדם זוכר את יום המיתה, נכנע לבבו, ושוב לא יבוא לידי חטא.

הספר הקדוש "ורע ברוך" (פרשת בראשית) מביא בשם רבו הקדוש, ה"מגלה עמוקות" (שאמר בשם הרב"ד), כי על-ידי חטא אדם וחוה, **שנתגאו** ורצו להיות "כאלהים ידעי טוב ורע", נפגמו ונסתלקו שתי אותיות **ד'** משני שמותיו של הקב"ה – "**שדי**" ו"**אדני**" – ועל-ידי כך נשארו רק אותיות "**יש**" ו"**אני**", שרומזות על **ישות ואנוכיות**.

ולכן, אומר ה"מגלה עמוקות", צריך כל אדם הקורא את "**קריאת שמע**", לכוון ב"שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד", ולהאריך באות **ד'** של "**אחד**". וכן בפסוק "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד" להאריך באות **ד'** של "**ועד**", כדי לתקן את שתי אותיות ה-**ד'** שנפגמו בחטא אדם הראשון.

ועל זה רומז הכתוב במשלי (ח, לד): "אשרי אדם שמע לי לשקד על דלתתי יום יום לשמר מזוזות פתחי". אומר שלמה המלך: "אשרי אדם", שהוא "**שמע**" – שקורא "קריאת שמע", ומכוון הוא "לשקד על דלתתי" – דהיינו, הוא שוקד לתקן את "**דלתתי**" – את אותן שתי אותיות **דל"ת**, מהשמות "**שדי**" ו"**אדני**", שנפגמו ונסתלקו להם בעון חטא עץ הדעת.

וצריכים אנו להבין, מדוע על-ידי ה**גאווה** של אדם וחוה נפגמו דוקא שני שמותיו אלו של הקב"ה – "**שדי**" ו"**אדני**"?

כדי להבין זאת, נקדים להביא מה שמצינו בגמרא (חגיגה יב): "אמר רב יהודה אמר רב: בשעה שברא הקב"ה את העולם, היה (העולם) מרחיב והולך (=גדל מעצמו), עד שגער בו הקב"ה והעמידו. והיינו דאמר (=וזה שאמר) ריש לקיש: מאי דכתיב (=מהי כונת הקב"ה באמרו) 'אני אל שדי' – אני הוא שאמרתי לעולם די'!"

רואים אנו מפאן, שעל-ידי השם "שדי" עצר הקב"ה את העולם, שלא הסתפק במה שקבע לו הבורא, ורצה לגדול ולהתרחב עד בלי די. לכן כתוב בספרים הקדושים, שהשם "שדי" הוא שם הצמצום, והוא השם הקובע לכל בריה ובריה את כמות השפע שהיא תקבל, ואשר די לה בכך.

ולכן, מי שמאמין שהקב"ה משביע לכל חי ונברא, בדיוק מה שהוא ראוי לקבל ולא יותר, אז בודאי שלא יבוא לידי גאווה לדרוש לעצמו יותר. לעומת זאת, זה המתגאה, ואינו מסתפק במה שקבע לו הקב"ה, הרי הוא פוגם בשם "שדי", בשם שאמר הקב"ה לעולמו די.

וכך גם השם "אדני", שהוא שם הרומז לאדנותו של הבורא יתברך שמו, שהוא אדון על כל העולם, ולו אנחנו עבדים. וידוע שלעבד אין רצון משלו, אלא רק רצון אדונו ("חובת הלבבות"). ולכן, נמצא, שמי שמתגאה ויש לו רצונות משלו, הרי הוא פוגם בשם "אדני", הרומז שהוא יתברך אדון העולם.

ויש לומר, שענין זה נרמז בשמות "שדי" ו"אדני". שכן, בשם "שדי" יש תיבת "יש", ואות ד' המפרידה ביניהם. ובשם "אדני" יש תיבת "אני", ואות ד' המפרידה ביניהם. והרמז כאן הוא, שפאשר אין את האות ד' בשם "שדי" ובשם "אדני", אנו מקבלים את התיבות "יש" ו"אני", הרומזות על ישותו ואנוכיותו של האדם, שזה שרש הגאווה.

ולכן, אומר הראב"ד, התיקון לכך הוא שיהיה האדם ענו ושפל-רוח, שעל-כך רומזת האות דל"ת, שהיא מלשון דלות ועניות. וכאשר האדם מסתפק במה שיש לו, ומתנהג בשפלות ובענוה, בבחינת דל"ת, אז מפרידה ה-ד את אותיות "יש", ונעשה מכך "שדי". וכן, כאשר האדם מבין ומקבל שהקב"ה הוא אדון הכל, ושהוא עצמו עבד לה' יתברך, ועל-ידי כך הוא (=האדם) מבטל את רצונותיו כלפי אדון העולם, מפרידה ה-ד את האותיות "אני", ונעשה "אדני".

ולפי זה מובן, מדוע על-ידי חטא עץ הדעת הסתלקו שתי אותיות ה-ד' מהשמות "שדי" ו"אדני". שכן, על-ידי מידת הגאווה של אדם וחוה, שנתאוו להיות "כאלהים" ידעי טוב ורע, נפגמו והסתלקו מהשמות "שדי" ו"אדני" שתי אותיות ה-ד', הרומזות, כאמור, על מידת הענוה, ונשארו אותיות "יש" ו"אני".

ולכן, התיקון לכך הוא, כאמור, להאריך ב-ד' של "קריאת שמע" – בפסוקים "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד", ובפסוק "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד" – לקבל על מלכותו יתברך, ולהאמין באמונה שלמה, שהקב"ה הוא אחד, יחיד ומיוחד, ואין עוד מלבדו. אם כך, מי הוא האדם שיחשיב את עצמו ל-"יש אני"?

ועל-ידי כך, כאשר האדם מתבטל כעבד לפני אדונו, ומסתפק במה שמקציב לו אדון עולם, מחזיר הוא בכך את שתי אותיות ה-ד' ל-"שדי" ול-"אדני", ומתקן את פגם אדם הראשון. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) יהודים יקרים! חדש אלול בפתח, כפי שרומז חדש אב ראשי-תיבות אלול בא.

אומרים חז"ל (יומא פו): "גדולה תשובה שמקרבת את הגאולה שנאמר: (ישעיה נט) "ובא לציון גואל ולשבי פשע ביצקב". מאי טעמא (=מה הטעם של) – "ובא לציון גואל"? משום (=בגלל) – "ולשבי פשע ביצקב" (בגלל אותם הפושעים, השבים בתשובה לאביהם שבשמים, ובמיוחד בחדש אלול, כפי שרומז הכתוב: "ובא לציון

גואל ולשבי פשע" אותיות אלול).

"וקשרתם אתם לאות על ידכם והיו לטוטפת בין עיניכם"

הצדיק ר' לוי יצחק מברדיצ'וב ראה פעם יהודי אחד, מפשוטי העם, שנשמטו לו התפילין של ראש בגמר התפילה, וכמעט נפלו לארץ. אולם אותו יהודי גלה זריזות, בתפיסת התפילין בעודן באויר, ומיד החל מנשקן בלהיטות ובשמחה רבה. נשאר ר' לוי יצחק את שתי ידיו כלפי מעלה, וקרא בהתרגשות: רבונו של עולם! הרי גם אתה כביכול מניח תפילין, כפי שהורו לנו חכמינו הקדמונים: "תפילין דמרי עלמא, מה פתיב בהו? (=התפילין של רבון העולמים, מה כתוב בהן?) – "ומי כעמד ישראל, גוי אחד בארץ" (ברכות ו', ע"א). והנה זה רבות בשנים, שהתפילין שלך – עטרת תפארת ישראל – נפלו לארץ. וכיצד אתה רואה "תפילין" (=ישראל), נתונים ללעג ולקלס, כשהם נרדפים ונרמסים בגלות המרה כטיט חוצות, והנה מחשה (=שותק)?! הלא תעשה, רבונו של עולם, לישראל – "תפילין" – מה שעשה זה עתה יהודי פשוט זה לתפילין שלו...

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

בס"ד העלון מוקדש לרפואה שלימה של **איתאל בן אושרת נ"י**. "פי חיים הם למצאיהם ולכל בשרו מרפא" משלי ד' כב'

פרשת השבוע: עקב "והסיר ה' ממך כל חלי" ("עקב" ז' טו')

ערש"ק יט' מנחם אב תשע"ד (15.8.14)

הפטרה: "ותאמר ציון" "אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אתם... (ז', יב)"

בספר הקדוש "באר מים חיים" מבואר, כי המלחמה האמיתית של האדם בעולם הזה היא לכופף (=להכריח) את עצמו, ולהכניע את תאוותיו בדברי הרשות, דהינו בדברים המותרים לו על-פי התורה, כגון: שינה, אכילה, תשמיש המטה וכו'. ולכן, צריך האדם לקדש את עצמו, וימעט ולא יגזים בדברים המותרים, וכמאמר חז"ל (יבמות כ'): "קדש עצמך במותר לך". שכן, אומר בעל ה"באר מים חיים", אם האדם לא יכפה על עצמו להכניע את תאוותיו בדברים המותרים, קרוב לוודאי שהוא לא יתגבר על **יצרו**, חלילה, גם בדברים **האסורים**. לכן, עיקר המלחמה כנגד **היצר הרע** הוא בדברי הרשות – בדברים המותרים על-פי התורה.

ויש עוד לומר על הכתוב: "קדש עצמך במותר לך". שהנה, ראשי התיבות של "קדש עצמך במותר" הם "עקב" – כדי לומר לנו, שבענין זה של "קדש עצמך במותר", אנו דשים בעקב (=מזלזלים). ואמנם, אמת היא, שזאת אחת המצוות הקשות על האדם. שהרי, כאן אין האדם צריך להכניע את עצמו בדברים **האסורים**, אלא דוקא בדברים המותרים לו צריך הוא להכניע את תאוותיו (כדי לקדש את גופו החומרי).

אולם, צריך האדם לדעת, שאמנם מצוה זו תחילתה קשה, אבל סופה מתנה, כפי שרומזים ראשי התיבות: "קדש עצמך במותר" – **עקב** – דהינו, אם האדם יהיה **עקבי** במצוה זו, ויקדש עצמו במותר, מובטח לו **שכר** רב על-כך, כפי שרומזים סופי התיבות של "קדש עצמך במותר" – **שכר**. (אורי אור מזרחי)

"לא יתיצב איש בפניכם פחדכם ומוראכם יתן ה' אלהיכם על פני כל הארץ אשר תדרכו בה כאשר דבר לכם"

מובא בילקוט "מעם לוועז", בשם רבנו בחיי, שבפסוק "לא יתיצב איש בפניכם..." "יש עב' (=72) אותיות. וזאת, כדי לרמוז על עב' שמות הקדש. (ידוע שיש עב' (=72) שמות קדש, המופיעים בפרשת "בשלח", ועל-ידי שמות אלו נבקע ים סוף).

על-כן, מי שיוצא לדרך, טוב שיאמר פסוק זה, "לא יתיצב איש בפניכם..." (את כל הפסוק במלואו), מכיון שיש בו **סגולה**, להינצל מכל אויב וחייה רעה ומכל מיני פורעניות לא עלינו, כי ה' יתברך יהיה עמו.

"ועתה ישראל מה ה' אלהיך שאל מעמך כי אם ליראה את ה' אלהיך" (י' יב')

פתוב בגמרא (ברכות לג'): "אמר רבי חנינא: הכל בידי שמים – חוץ מיראת שמים, שנאמר: 'ועתה ישראל מה ה' אלהיך שאל מעמך כי אם ליראה'". ופרש רש"י, שכל מה שבא על האדם, הוא בידי הקב"ה. וכן, איך יהיה האדם – נמוך או גבוה, עני או עשיר, חכם או שוטה, לבן או שחור – הכל בידי שמים, חוץ מאשר אם יהיה האדם צדיק או רשע. את זאת מסר הקב"ה לאדם. ומקשה הגמרא על לשון הכתוב: "מה (=וכי מה בסוף הכל) ה' אלהיך שאל מעמך כי אם ליראה" (ומשמע מכאן שיראת שמים היא דבר קטן, שניתן להשגה בקלות).

וכי – אומרת הגמרא – "יראת שמים, מילתא זוטרא היא" (=וכי יראת שמים זה דבר פשוט/קטן?) הלא אמר רבי חנינא, בשם רבי שמעון בן יוחאי: "אין לו, לקדוש-ברוך-הוא, בבית גנזיו (=באוצרו השמור), אלא אוצר של **יראת שמים**, שנאמר (ישעיהו לג', ו) 'יראת ה' היא אוצרו'".

משמע מכאן, שיראת ה' היא דבר יקר מאד, השמור בבית גנזיו של הקב"ה, וקשה מאד להשיגו! ואיך כותבת התורה הקדושה – "מה (=וכי מה בסוף הכל) ה' אלהיך שאל מעמך, כי אם ליראה את ה' אלהיך?" ומתרצת הגמרא קושיה זו: "אין. לגבי משה מילתא זוטרא היא (=כן). לגבי משה רבנו זה דבר פשוט **יראת שמים**".

ותמהו כל המפרשים על תרוץ זה של הגמרא. שהרי אמת – לגבי משה רבנו **יראת שמים** היתה דבר קטן, אולם בתורה הקדושה כתוב: "ועתה ישראל מה ה' אלהיך שאל מעמך". כלומר בקשה זו של התורה הקדושה מופנית לכלל ישראל, ולא רק למשה. ולגבי כלל ישראל, שלא היו במדרגתו של משה רבנו, היראה היא אינה "מילתא

זוטרא" (=דבר קטן).

ידוע ומפורסם מה שהביא המגיד מדובנא, בשם הגאון מוילנא: כּאֲשֶׁר שׁוֹפְכִים דְּבַר-מֶה, בְּלִי הַפֶּסֶק, לְתוֹךְ כָּל־גְּדוּל, הַמוֹקֵף בְּכֵלִים קֶטְנִים, בְּסוּפוֹ שֶׁל דְּבַר, כּאֲשֶׁר יִתְמַלֵּא הַכֶּלִי הַגְּדוֹל עַל גְּדוּתוֹ, כָּל מֶה שֶׁתוֹסִיף לְשׁוֹף לְתוֹכוֹ יִגִיעַ אֶל הַכֵּלִים הַקֶּטְנִים שֶׁמִּסְבִּיבוּ.

וזהו שפרשה הגמרא: "אין. לגבי משה" מילתא זוטרא" היא (=כן. לגבי משה רבנו זה דבר פשוט יראת שמים). כלומר, אמת הדבר. היראה היא דבר גדול מאד, וקשה להשגה. אך, עם כל זאת, בדורו של משה רבנו היה קל מאד להשיג יראת שמים, כי משה היה כל-כך גדול ומלא עד גדוּתו ביראת שמים, עד ש"נשפכה" ממנו יראת שמים על כל בני דורו, שעמדו בסמוך אליו.

ואם כן, מה נעשה אנו, שאיננו נמצאים בדורו של משה רבנו? כיצד נוכל אנו להשיג יראת שמים? על כך אומר הנשר הגדול, הרמב"ם: "כְּשֵׁי שֵׁים הָאָדָם אֶל לְבוֹ, שֶׁהַמֶּלֶךְ הַגְּדוֹל – הַקַּב"ה – אֲשֶׁר מֵלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, עוֹמֵד עָלָיו וְרוֹאֵה מַעֲשָׂיו (בְּכָל רֶגַע וְרֶגַע)... מִיֵּד יִגִיעַ אֵלָיו (רַגְשׁ) הַיִּרְאָה וְהַהֲכַנְעָה בְּפֶתַח ה' יִתְבַּרְךָ...". ולכן, העצה היעוצה לאדם, שרוצה להגיע ליראת שמים אמיתית, היא שיאחז במידת הענוה ושפלות הרוח, כמו שכתוב במשלי (כב, ד): "עֵקֶב עֲנוּהַ, יִרְאֵת ה'". ואז, לאחר שיחזיק האדם במידת הענוה, מיד ישרה עליו הקב"ה את שכינתו, ומיד ירגיש בפועל ממש איך הוא עומד לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה, ויתקיימו בו דברי הרמב"ם: "...מִיֵּד יִגִיעַ אֵלָיו (רַגְשׁ) הַיִּרְאָה וְהַהֲכַנְעָה בְּפֶתַח ה' יִתְבַּרְךָ...".

"הַשְּׁמֵר לך פֶּן תִּשְׁכַּח אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ לְבַלְתִּי שְׁמֹר מִצְוֹתָיו וּמִשְׁפָּטָיו וְחֻקֹּתָיו"

באחד מבתי החולים בארץ התרחש סיפור מדהים על ילד כבן שש, בן למשפחה חילונית "למהדרין", המוגדרים כ"אתאיסטים", שחלה לא עלינו במחלה הידועה. לאחר כמה חודשים התפשטה המחלה הקשה למרכז ראשו של הילד הקטן, בסמוך למח. ומאז היה הילד מחוסר הכרה, ומונשם באמצעות מכונת הנשמה.

לאחר פשבועיים, הודיעו הרופאים לבני משפחתו של הילד, שנתרו לו כמה שעות בודדות של חיים, ובקשו מהם שיבואו להיפרד ממנו. והנה, בני משפחתו, שהועזקו אל מיטתו, החליטו ללוות את רגעי האחרונים של הילד דוקא על-ידי תזמורת, שתנגן מ"שירי ארץ ישראל". הם הסבירו לרופאים, שרצונם לזכור את רגעי הפרידה מילדם האהוד בדרךם שלהם. החדר הקטן במחלקה האונקולוגית התמלא בצלילי אקורדיון ותופים, שמשכו קהל רב למקום, שרצו לראות לכבוד מה השמחה. לפתע התרחש הבלתי יאומן – הילד הקטן, שהיה מחוסר הכרה (כאמור, מזה שלשה חודשים), פתח לפתע את עיניו, והצליח לסמן בידו החלושה, כי הוא רוצה לומר משהו. גם להוריו, שהתפרצו בככי כשראו אותו מתעורר, סמן הוא בידו ובקש שקט. "אני נשמה, שהיתה צריכה לבוא לעולם הזה, כדי לתקן חטאים של החיים שעברתי בגלגול הקודם" – כך אמר הילד. "דעו לכם, בחודשים הקרובים צפויים נסיונות קשים לעם ישראל – לפלל ולפרט. ומי שיעמוד בכל הנסיונות – ינצל מפל הייסורים הקשים, ויזכה לאור הגדול, שמנצנץ ועומד כבר באופק...".

התדהמה למשמע דבריו של הילד היתה אדירה, והנוכחים צבטו את עצמם, כדי לנדא שהם שומעים את הדברים בהקיץ (ולא בחלום). אבל, לא היה מקום לטעות... הילד אכן התעורר ודבר בקולו שלו. לאחר מכן, פנה הילד לאמו, ובקש ממנה שתבטיח לו שתקיים את בקשתו האחרונה. שכן, הוא אוהב אותה, ורוצה שתזכה לכל הטוב שמצפה לעם ישראל. אמו שאלה אותו, מה היא צריכה לעשות? והילד ענה: "תשאלי את הרבנים, הם כבר יגידו לך מה לעשות". אותו הדבר אמר הילד גם לאביו. הוריו נשקוהו ארוכות, ופעבור דקות ספורות נפטר הילד, בהותירו אחריו שובל של תדהמה אדירה, שהשאירה רושם בל ימחה על כל מי שנצב באותה שעה בחדר, ונכח במחנה שלא מן העולם הזה. מהתזמורת כבר כלם שכחו, ומשנכנסו לחדר אנשי האמבולנס של בית הקברות החילוני (שהוזמן מראש על-ידי ההורים, שהיו כאמור כופרים), נשלח האמבולנס אחר כבוד בחזרה. הילד הובא למנוחת עולמים פדת וכדין, בחלקה יהודית רגילה, כאשר "קדיש" נשא על קברו, ובבגדי ההורים מבוצעת "קריעה".

"השבועה" הסתיימה כאשר כל יום מתקיימות שלש תפילות בבית ההורים, לעילוי נשמת בנם. והנה, כאשר נשאלו ההורים לאחר "השבועה", אם ברצונם ללכת לסמינר כדי להתחזק, הם הגיבו בשלילה, והוסיפו, שלמעשה הם עברו את "סמינר כל הסמינרים" בשידור חי. שהרי, בסמינר מביאים הוכחות לקיום הבורא, והעולם שמעבר. והנה, הם קבלו הוכחות בדרך האישית והמהממת ביותר שניתן להעלות על הדעת. "מה שאנחנו רוצים" – אמרו ההורים – "הוא, שתביאו לנו תפילין ומזוזות, ותלמדו אותנו מה צריך לעשות...".

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

בס"ד העלון מוקדש לרפואה שלימה של **איתאל בן אושרת נ"י**. "פי חיים הם למצאיהם ולכל בשרו מרפא" משלי ד' כב'

פרשת השבוע: עקב **אל שדי יתן לכם רחמים** ראשי תיבות **"ישראל"** **כניסת השבת: 18:55**

ערש"ק יט' מנחם אב תשע"ד (15.8.14) **יציא השבת: 20:04**

הפטרה: "ותאמר ציון" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה... (ו' יב')

מעיר רש"י: אם את המצות הקלות, שהאדם **רש בעקביו** (=שהאדם דורך עליהן ומזלזל בהן) – תשמעון (=תקיימו אותן כהלכתן) – אזי ישמר ה' את הבטחתו להיטיב לישראל, כמפורט בהמשך הפרשה. הכונה כאן היא, שטבע האדם להקפיד על המצות החמורות, כגון שמירת שבת, טהרת המשפחה, כשרות הבית וכו'. אבל במצות הקלות כפיכול – בדיקת התולעים שפירקות, מעשרות וכו' – מזלזל הוא, או בלשון רש"י **"רש בהן בעקביו"**.

ועל זה אמר דוד המלך עליו השלום: **"עון עקבי יסבני"** (תהלים מט', ו') – ירא אני מפני **העבירות** הקטנות ש**"רש בהן (האדם) בעקביו"** שדומות הן לחוט דק, אך כשהן מצטברות אחת לשניה, הן הופכות לחבל עבה, המסובב הלופת את האדם. ועל-כך מזהירה התורה במלה **"עקב"** – שיהא אדם זהיר במצוה קלה כבחמורה. **"ואכלת ושבעת, וברכת את ה' אלהיך..." (ח' י')**

אמרו חז"ל (ברכות לה'): **"כל הנהנה מן העולם הזה בלא ברכה... חביר הוא לירבעם בן נבט, שהשחית את ישראל לאבינו שבשמים"**. ותמהו המפרשים: וכי מדוע דומה הוא דוקא לירבעם בן נבט?

אומר על כך בעל ה"גר למאור": חטאו של ירבעם בן נבט, אשר עשה שני **עגלי זהב**, היה דומה לחטא **העגל** של העם במדבר – כיון שגם ירבעם וגם העם במדבר טענו כי השמים הם של ה', אבל הארץ שיכת לבני האדם, כמו שכתוב: **"השמים שמים לה', והארץ נתן לבני אדם"**, וכאילו אין זה מכבודו של ה' יתברך להשגיח על הארץ. ומשום כך בנו את **העגל** – כדי שינהיג אותם בארץ – ובאו בכך לידי **עבודה זרה**.

והנה הקשו בגמרא (ברכות לה'), שכתוב אחד אומר **"לה' הארץ ומלוואה"** (תהילים כד', א'), וכתוב שני אומר **"השמים שמים לה', והארץ נתן לבני אדם"** (שם קטו', טז). הכי צד? אם **"לה' הארץ ומלוואה"** הדבר נוגד את **"והארץ נתן לבני אדם!"**

ותרצו שם בגמרא: **"כאן קודם ברכה, וכאן לאחר ברכה"**. שאכן **"לה' הארץ ומלוואה"**, אבל זה לפני ה**ברכה** שמברך האדם. אבל אחרי שהוא מברך על כל דבר ודבר, הרי הארץ שלו, בבחינת **"והארץ נתן לבני אדם"** (=בעצם ה**ברכה** האדם **"קונה"** את הדבר, שעליו הוא מברך, מאת הקב"ה). נמצא מכאן, שכל אדם האוכל בלא **ברכה**, סבור הוא כי הארץ שיכת לבני האדם, כמו ירבעם בן נבט, שסבר שהשמים שיכים לה', והארץ שיכת לבני האדם, ואין הבורא יתברך משגיח על הארץ, חס ושלום. ולכן אמרו חז"ל: **"כל הנהנה מן העולם הזה בלא ברכה... חביר הוא לירבעם בן נבט, שהשחית את ישראל לאבינו שבשמים"**.

"ועתה ישראל מה ה' אלהיך שאל מעמך כי אם ליראה את ה' אלהיך" (י' יב')

במסכת ברכות (לג', עב') שנינו: **"אין לו, לקדוש-ברוך-הוא, בבית גנזיו (=באוצרו השמור), אלא אוצר של יראת שמים"**. ונשאלת השאלה, מדוע נבחרה דוקא **יראת השמים**, מכל הדברים שבעולם, להיגנו באוצרו של הקב"ה? משיב על-כך הגאון מוילנא בהספר הגיוני: במסכת ברכות אמרו חז"ל, ש**"הכל בידי שמים, חוץ מיראת שמים"**. יוצא מכאן, שלכל דבר בעולם אין חשיבות מיוחדת אצל הבורא יתברך – שהרי **"הכל בידי שמים"**. אולם **יראת השמים** יקרה מאד בעיני ה' יתברך, כי היא לא **"בידי שמים"**. משום כך עשה למענה הבורא יתברך אוצר מיוחד, שבו שמורים הדברים היקרים והחשובים מאד...

מעין הפרוש הנ"ל הסבירו המפרשים, מדוע אמר הכתוב **"מה ה' אלהיך שאל מעמך?"** – אלא שהדגשת התיבה **"מעמך"**, היא מפני שבכל המידות שבתורה, יש לאדם ללמוד מהקדוש-ברוך-הוא, וכמו שכתוב (דברים יג', ה'): **"אחרי ה' אלהיכם תלכו"**. ואמרו בתלמוד (סוטה יד'), שצריך האדם להליך אחר מידותיו של הקדוש-ברוך-הוא. מה הוא מלביש ערומים, אף אתה הלביש ערומים. הקב"ה מבקר חולים (=שבקר הקב"ה את אברהם אבינו לאחר

מילתו) – אף אתה בקר חולים. אבל יש דבר אחד שאי-אפשר ללמוד מהקדוש-ברוך-הוא, והוא "יראת שמים", כי הקדוש-ברוך-הוא, אין לו יראת שמים ממישהו אחר כביכול, כי אין עוד מלבדו. ולכן הדגיש הפתוב "מעמך": בגלל שאין אתה יכול ללמוד מידה זו מה' יתברך, אתה, לבדך (=בפוחות עצמך), חייב לעבוד על-כך, כדי שתגיע ליראת שמים. (ממרון הראשל"צ הגר"ע יוסף שליט"א).
ועתה ישראל מה ה' אלהיך שאל מעמך כי אם ליראה את ה' אלהיך" (י' יב')

פתוב בגמרא (ברכות לג'): "אמר רבי חנינא: הכל בידי שמים – חוץ מיראת שמים, שנאמר: 'ועתה ישראל מה ה' אלהיך שאל מעמך כי אם ליראה'". ופרש רש"י, שכל מה שבא על האדם, הוא בידי הקב"ה. וכן, איך יהיה האדם – נמוך או גבוה, עני או עשיר, חכם או שוטה, לבן או שחור – הכל בידי שמים, חוץ מאשר אם יהיה האדם צדיק או רשע. את זאת מסר הקב"ה לאדם.

ומקשה הגמרא על לשון הפתוב: "מה (=וכי מה בסוף הכל) ה' אלהיך שאל מעמך כי אם ליראה", ומשמע מכאן שיראת שמים היא דבר קטן, שניתן להשגה בקלות. וכי – אומרת הגמרא – "יראת שמים", "מילתא זוטרא היא" (=וכי יראת שמים זה דבר פשוט)? הלא אמר רבי חנינא, בשם רבי שמעון בן יוחאי: "אין לו, לקדוש-ברוך-הוא, בבית גנזיו (=באוצרו השמור), אלא אוצר של יראת שמים, שנאמר (ישעיהו לג, ו) 'יראת ה' היא אוצרו'".

משמע מכאן, שיראת ה' היא דבר יקר מאד, השמור בבית גנזיו של הקב"ה, וקשה מאד להשיגו! ואיך כותבת התורה הקדושה – "מה (=וכי מה בסוף הכל) ה' אלהיך שאל מעמך, כי אם ליראה את ה' אלהיך"? ומתרצת הגמרא קושיה זו: "אין. לגבי משה" מילתא זוטרא היא (=כן. לגבי משה רבנו זה דבר פשוט יראת שמים).

ותמהו כל המפרשים על תרוץ זה של הגמרא. שהרי אמת – לגבי משה רבנו יראת שמים היתה דבר קטן, אולם בתורה הקדושה כתוב: "ועתה ישראל מה ה' אלהיך שאל מעמך". כלומר בקשה זו של התורה הקדושה מופנית לכלל ישראל, ולא רק למשה. ולגבי כלל ישראל, שלא היו במדרגתו של משה רבנו, היראה היא אינה "מילתא זוטרא" (=דבר קטן).

ידוע ומפורסם מה שהביא המגיד מדובנא, בשם הגאון מוילנא: כאשר שופכים דבר-מה, בלי הפסק, לתוך כלי גדול, המוקף בכלים קטנים, בסופו של דבר, כאשר יתמלא הכלי הגדול על גדותיו, כל מה שתוסיף לשפוך לתוכו יגיע אל הכלים הקטנים שמסביבו. וזהו שפרשה הגמרא: "אין. לגבי משה" מילתא זוטרא היא (=כן. לגבי משה רבנו זה דבר פשוט יראת שמים). כלומר, אמת הדבר. היראה היא דבר גדול מאד, וקשה להשגה. אך, עם כל זאת, בדורו של משה רבנו היה קל מאד להשיג יראת שמים, כי משה היה כל-כך גדול ומלא עד גדותיו ביראת שמים, עד ש"נשפכה" ממנו יראת שמים על כל בני דורו, שעמדו בסמוך אליו. וכתבתם על מזוזת ביתך ובשעריך"

דוקטור אורלין, מנהל בנק הדם של בתי החולים "מעניי הישועה" ו"השרון", התגורר עד לפני כמה שנים בקליפורניה, והכיר שם רופאים רבים, ובהם יהודים דתיים, וגם שאינם כאלה. לפני כמה שנים, נסעו הוא ואשתו לביקור בקליפורניה, והחליטו להביא מתנה לשלשה מחבריהם שם, רופאים יהודים בכירים. הפעם בחר ד"ר אורלין במזוזות מהודרות. הוא רכש את המזוזות מהודרות ביותר, כאשר אפילו המחיר, שבעים דולר למזוזה, לא הרתיע אותו. בבואו לארה"ב, לפני שהחל בעסקיו ובסידור עניניו הפרטיים, נגש אל הרופאים, ולאחר דרישה בשלומם, הגיש להם את השי – מזוזה מהודרת, שהיתה מונחת בנרתיק מפואר ביותר.

הרופא הראשון התחס למזוזה בזלזול רב, והחזיר לד"ר אורלין את המתנה. "אינני מעונין במתנות כאלה" – אמר בבוז. השני אמנם לא הראה יחס פה מחפיר למראה המתנה, אך סרב לקבוע אותה בפתח ביתו. הרופא השלישי הודה לד"ר אורלין, נשק את המזוזה בחום רב, וקבעה בפתח ביתו.

לאחר שבועיים פקדה את קליפורניה סערת הוריקן נוראה, שכמוה לא התרחשה שם מזה שנים רבות, ואשר הרסה מרחבים עצומים במדינה הענקית. וראה זה פלא. למרות ששלשת הרופאים מתגוררים האחד ליד השני, ברדיוס של מטרים ספורים זה מזה, נזקי הסערה היו שונים בתכלית בין האחד למשנהו: הרופא הראשון, שהפגין יחס בוטה כלפי המזוזה אבד את ביתו לחלוטין. ביתו של הרופא השני נפגע אף הוא – אך יחסית למה שקרה בבית עמיתו הראשון הוא יצא בנס. ואילו הרופא השלישי, ששמח על המזוזה כמוצא שלל רב, וקבעה בברכה בפתח ביתו – יצא ללא כל פגע ברכושו!...

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!